

POJMOVNIK SEVALNE IN JEDRSKE VARNOSTI

(seznam vseh pojmov, uporabljenih v ZVISJV-1 in na njegovi podlagi izdanih podzakonskih predpisih)

Pripravljeno na Upravi Republike Slovenije za jedrsko varnost.

Zadnjič spremenjeno julija 2018.

OPOZORILO: *Pojmovnik predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost ne jamči odškodninsko ali kako drugače.*

Legenda:
ZAKON
PODZAKONSKI AKTI

- ZVISJV-1** Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17)
- UV1** Uredba o sevalnih dejavnostih (Uradni list RS, št. 19/18)
- UV2** Uredba o mejnih dozah, referenčnih ravneh in radioaktivni kontaminaciji (Uradni list RS, št. 18/18)
- UV3** Uredba o območjih omejene rabe prostora zaradi jedrskega objekta in o pogojih gradnje objektov na teh območjih (Uradni list RS, št. 36/04, 103/06, 92/14 in 76/17 – ZVISJV-1)
- UV8** Uredba o merilih za določitev višine nadomestila zaradi omejene rabe prostora in zaradi načrtovanja intervencijskih ukrepov na območju jedrskega objekta (Uradni list RS, št. 92/14, 46/15 in 76/17 – ZVISJV-1)
- UV11** Uredba o preverjanju radioaktivnosti pošiljk odpadnih kovin (Uradni list RS, št. 84/07 in 76/17 – ZVISJV-1)
- JV2/SV2** Pravilnik o uporabi virov sevanja in sevalni dejavnosti (Uradni list RS, št. 27/18)
- JV4** Pravilnik o zagotavljanju usposobljenosti delavcev v sevalnih in jedrskih objektih (Uradni list RS, št. 32/11 in 76/17 – ZVISJV-1)
- JV5** Pravilnik o dejavnih sevalne in jedrske varnosti (Uradni list RS, št. 74/16 in 76/17 – ZVISJV-1)
- JV7** Pravilnik o ravnanju z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom (Uradni list RS, št. 49/06 in 76/17 – ZVISJV-1)
- JV9** Pravilnik o zagotavljanju varnosti po začetku obratovanja sevalnih ali jedrskih objektov (Uradni list RS, št. 81/16 in 76/17–ZVISJV-1)
- JV10** Pravilnik o monitoringu radioaktivnosti (Uradni list RS, št. 27/18)
- JV11** Pravilnik o čezmejnem pošiljanju radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva (Uradni list RS, št. 22/09 in 76/17 – ZVISJV-1)
- JV12** Pravilnik o čezmejnem pošiljanju jedrskih in radioaktivnih snovi (Uradni list RS, št. 75/08, 41/14 in 76/17 – ZVISJV-1)
- SV3** Pravilnik o pogojih za uporabo virov ionizirajočih sevanj v zdravstvene namene in pri namerni izpostavljenosti ljudi v nemedicinske namene (Uradni list RS, št. 33/18)
- SV5** Pravilnik o posebnih zahtevah varstva pred sevanji in načinu ocene doz (Uradni list RS, št. 47/18)
- SV7** Pravilnik o pooblaščenju izvajalcev strokovnih nalog s področja ionizirajočih sevanj (Uradni list RS, št. 39/18)
- SV7A** Pravilnik o pooblaščenju izvedencev varstva pred sevanji (Uradni list RS, št. 47/18)
- SV8** Pravilnik o obveznostih izvajalca sevalne dejavnosti in imetnika vira ionizirajočih sevanj (Uradni list RS, št. 43/18)
- SV8A** Pravilnik o ukrepih varstva pred sevanji na nadzorovanih in opazovanih območjih (Uradni list RS, št. 47/18)
- SV11** Pravilnik o monitoringu radioaktivnosti v pitni vodi (Uradni list RS, št. 74/15 in 76/17 – ZVISJV-1)

Pojem	predpis
A	
Absorbirana doza D je energija, absorbirana na enoto mase: $D = d\bar{E} / dm$, kjer je $d\bar{E}$ povprečna energija, ki jo ionizirajoče sevanje odda snovi v danem prostorninskem elementu, dm pa je masa snovi v tem prostorninskem elementu. Absorbirana doza pomeni <u>dozo</u> , povprečeno na tkivo ali organ. Enota za absorbirano dozo je gray, pri čemer je en gray enak enemu joulu na kilogram: $Gy = 1 \text{ J/kg}$.	UV2
Administrativni ukrepi so ukrepi, ki preprečujejo, da bi oseba, ki nima vstopa v nadzorovano območje, vanj vstopila. Administrativni ukrepi so lahko dovolilnice za dostop ali sistem pooblastil.	SV8A
Akcijski nivoji so vnaprej določene vrednosti fizikalnih parametrov ali pokazatelji razmer na lokaciji, pri katerih mora operater ukrepati v skladu z načrtom zaščite in reševanja.	JV9
Akreditacija je potrditev, ki jo izda Slovenska akreditacija ali druga akreditacijska služba, ki jo je priznala Slovenska akreditacija, s katero se prizna usposobljenost akreditiranega organa za izvajanje specifičnih nalog ugotavljanja skladnosti.	SV7 , SV7A
Aktivacija je pojav pretvorbe stabilnega nuklida v radioaktivni nuklid kot posledice obsevanja snovi, v kateri je prisoten, z delci ali z visokoenergijskim sevanjem gama.	UV2
Aktivni delci so prosti, naelektreni in gibljivi radioaktivni delci z aktivnostjo, ki povzročata visoke hitrosti doz.	SV8A
Aktivnost je aktivnost danega števila radionuklidov v izbranem energijskem stanju ob določenem času in je določena kot količnik $A = dN/dt$, pri čemer je dN pričakovano število spontanih jedrskih prehodov iz tega energijskega stanja v časovnem intervalu dt . Enota za aktivnost je bekerel.	ZVISJV-1
Avtorizirane mejne vrednosti aktivnosti so dovoljene vrednosti aktivnosti radioaktivne snovi v nekem mediju.	JV10
B	
Becquerel (Bq) je enota za aktivnost. En becquerel pomeni en jedrski prehod na sekundo.	UV2
Bioindikatorji so rastlinski in živalski organizmi, ki v danem okolju koncentrirajo določene vrste kemijskih elementov ali spojin in reagirajo na spremembe koncentracij teh v okolju.	JV10
Č	
Čezmerna izpostavljenost je izpostavljenost ionizirajočim sevanjem, ki povzroči preseganje predpisanih mejnih doz za posameznike ali prebivalstvo ali mejnih aktivnosti ali koncentracij aktivnosti za zrak, vodo, tla, živila, krmo in druge izdelke ali materiale.	ZVISJV-1
Človeška napaka je napaka, ki jo je naredil ali povzročil človek s svojim ukrepom zaradi napačnega razumevanja procesa ali napačne presoje stanja. Nastane lahko tudi z nehoteno izvedbo ali opustitvijo nekega ukrepa.	JV9
Človeški dejavniki so elementi razmerja med človekom in njegovim delom, npr. dejavniki, ki vplivajo na to, kako je operater v komandni sobi sposoben uporabljati pisne postopke: čitljivost, slovnica, usposabljanje, zunanji pritiski ipd.	JV9
D	
Dejavniki tveganja so SSK, človeške dejavnosti, povezane z obratovanjem (upravljanje, vzdrževanje, preizkušanje), zunanji dogodki ipd., ki vplivajo na stopnjo tveganja objekta.	JV9
Dekontaminacija je zmanjšanje ali odstranjevanje radioaktivnih snovi iz posameznih delov življenjskega okolja, ljudi, obleke, opreme in predmetov.	ZVISJV-1
Delavec, ki dela pod nadzorom , je delavec, ki je izpostavljen sevanjem, vendar ne upravlja z viri sevanja ali kako drugače vpliva na stanje vira oziroma naprave ali objekta, v katerem dela, in ne vpliva na varnost in izpostavljenost drugih oseb ter je glede varstva pred sevanji pod nadzorom ustrezno usposobljenih oseb.	SV8
Delavec, ki upravlja z viri sevanja , je delavec, razen izvajalcev radioloških posegov, ki samostojno upravlja z viri sevanja ali kako drugače samostojno sprejema odločitve povezane s stanjem vira oziroma naprave ali objekta v katerem dela, oziroma odločitve, s katerimi lahko pomembno vpliva na lastno varnost in potencialno izpostavljenost oziroma varnost in potencialno izpostavljenost drugih oseb.	SV8

Pojem	predpis
Deterministična varnostna analiza je varnostna analiza, ki se izvaja z modeliranjem, ugotavljanjem in računanjem za varnost pomembnih parametrov in procesov v sevalnem ali jedrskem objektu, ki nastanejo po predpostavljenih začetnih dogodkih. Glavni namen je preveritev, da dovoljene vrednosti osnovnih varnostnih parametrov objekta niso presežene.	JV5, JV9
Deterministični učinki sevanja so klinično ugotovljive okvare obsevanega organa, tkiva ali organizma zaradi poškodbe celic. Za nastanek takega učinka so določljive vrednosti doz, pri katerih nastane. Nad temi vrednostmi doz velja, da večja ko je vrednost doze, večji je deterministični učinek.	JV9
Deterministični učinki so klinično ugotovljive okvare obsevanega organa, tkiva ali organizma zaradi poškodovanja celic. Za nastanek posameznega determinističnega učinka so določljive vrednosti doz, pri katerih se deterministični učinek pojavi, za te vrednosti doz pa velja, da je za doze, ki jih presegajo, deterministični učinek večji, če je vrednost doze večja.	UV2
Diagnostične referenčne ravni so vrednosti dozimetričnih količin ionizirajočih sevanj ali aktivnosti odmerkov radiofarmakov pri standardnih diagnostičnih ali intervencijskih radioloških posegih za skupine pacientov standardnih velikosti ali standardne fantome in ob uporabi posameznih skupin radiološke opreme.	ZVISJV-1
Dobavitelj je fizična ali pravna oseba, ki dobavi vir sevanja ali ga drugače da na voljo.	JV2/SV2
Dogodek brez posledic je splet okoliščin, ki lahko povzročijo neustrezno dejanje ali dogodek in posledično ogrožanje sevalne ali jedrske varnosti, varnosti delavcev ali razpoložljivosti objekta, vendar zaradi razmer v tistem času ni bilo posledic.	JV9
Dogodek so človeška napaka ali dejanje, povzročeno zaradi nepravilnih pisnih postopkov ali navodil, okvara opreme, obratovalna napaka, naravni dogodek ali projektna neustreznost, ki lahko ogroža sevalno ali jedrsko varnost.	JV5, JV9
Dovoljenje je odločba, s katero pristojni organ v skladu z zahtevami tega zakona dovoli in določi pogoje za izvajanje sevalne dejavnosti, uporabo vira sevanja, obratovanje ali razgradnjo jedrskih ali sevalnih objektov, kakršno koli ravnanje z izrabljenim gorivom ali radioaktivnimi odpadki, zaprtje odlagališč po tem zakonu ali druge dejavnosti, določene s tem zakonom.	ZVISJV-1
Doza je merilo za absorbirano energijo na enoto mase ali škodo za zdravje. Doze so absorbirane, ekvivalentne ali učinkovite. Absorbirana doza izraža absorbirano energijo na enoto mase. Ekvivalentna doza izraža različne učinke, ki jih ima posamezna vrsta ionizirajočih sevanj na posamezno tkivo ali organ, učinkovita doza pa stopnjo škode za zdravje ljudi, ki nastane zaradi izpostavljenosti ionizirajočim sevanjem in se izračuna kot vsota vseh ekvivalentnih doz, uteženih glede na posamezno tkivo ali organ.	ZVISJV-1
Dozimetrist je radiološki inženir s posebnimi znanji o zagotavljanju kakovosti radioloških posegov na posameznem področju (diagnostična in intervencijska radiologija, radioterapija ali nuklearna medicina).	SV3
Dozna ograda je najvišja še sprejemljiva vnaprej določena doza sevanja, ki jo prejme posameznik zaradi določenega vira sevanja v okviru izvajanja načrtovane sevalne dejavnosti, pod katero je treba optimizirati izpostavljenost.	ZVISJV-1
E	
Efektivna doza E je vsota uteženih ekvivalentnih doz od notranjega in zunanjega obsevanja po vseh tkivih in organih telesa. Izražena je z:	UV2
$E = \sum_T w_T H_T = \sum_T w_T \sum_R w_R D_{T,R}$	
<p>kjer so $D_{T,R}$ absorbirana doza zaradi sevanja R, povprečena na tkivo ali organ T, w_R utežni faktor sevanja in w_T tkivni utežni faktor za tkivo ali organ T. Vrednosti utežnih faktorjev sevanja w_R in tkivnih utežnih faktorjev w_T so navedene v preglednicah 1 in 2 priloge 1, ki je sestavni del te uredbe. Enota za efektivno dozo je sievert (Sv).</p>	
Ekspozicija pomeni izvedbo slikanja, presvetljevanja ali obsevanja z virom sevanja.	JV2/SV2

Pojem	predpis
<p>Ekvivalentna doza HT je absorbirana doza v tkivu ali organu T, utežena glede na vrsto in kakovost sevanja R.</p> <p>Izražena je kot:</p> $H_{T,R} = w_R D_{T,R}$ <p>kjer sta $D_{T,R}$ absorbirana doza zaradi sevanja R, povprečena na tkivo ali organ T. Kadar je polje sevanja sestavljeno iz več vrst in energij sevanja z različnimi vrednostmi w_R, je skupna ekvivalentna doza H_T izražena kot:</p> $H_T = \sum_R w_R D_{T,R}$ <p>Vrednosti utežnega faktorja sevanja w_R so navedene v preglednici 1 priloge 1 te uredbe. Enota za ekvivalentno dozo je sievert (Sv).</p>	UV2
<p>Elektromagnetna združljivost je zmogljivost električnih in elektronskih sistemov, opreme in naprav za delovanje v elektromagnetnem okolju, kjer morajo biti operabilni, brez poslabšanja delovanja zaradi elektromagnetnih motenj in brez medsebojnega vpliva več takih naprav.</p>	JV5
<p>Embalaža so izdelki, namenjeni temu, da radioaktivne odpadke ali izrabljeno gorivo obdajajo ali držijo skupaj zaradi shranjevanja ali varovanja, zaradi ravnanja z njimi, zaradi njihove dostave ali prestavitve na poti od kraja nastanka v predelavo, med skladiščenjem ali med odlaganjem. V embalažo so vloženi radioaktivni odpadki ali izrabljeno gorivo neposredno ali že predhodno embalarani.</p>	JV7
<p>Emisija je izpuščanje radioaktivnih snovi v nekem obdobju. Podatki o emisiji, ki se ugotavljajo na mestu izpuščanja, vključujejo podatke o posamičnih aktivnostih, izraženih v enoti becquerel (v nadaljevanju: Bq), vseh pomembnih radionuklidov, ki jih izpusti vsebujejo v tem obdobju.</p>	JV10
<p>Enojna odpoved je odpoved, zaradi katere sestavni del ne more izvesti predvidene varnostne funkcije, pa tudi vse nadaljnje odpovedi, ki so posledica tega.</p>	JV5
<p>Etalon je opredmetena mera, merilni instrument, referenčni material ali merilni sistem, katerega namen je, da definira, realizira, ohranja ali reproducira neko enoto ali eno ali več vrednosti veličine, tako da služi kot referenca.</p>	SV8A
<p>Evakuacija je začasen in organiziran umik ljudi ob izrednem dogodku z določenega območja, da se zmanjša izpostavljenost zaradi zunanje obsevanosti in vnosa.</p>	UV2
F	
<p>Faza mirovanja je vmesna faza med obratovanjem in začetkom razgradnje sevalnega ali jedrskega objekta, v primeru odlagališča pa med obratovanjem in zaprtjem ali ponovnim obratovanjem odlagališča. Lahko traja različno dolgo in je namenjena predvsem zmanjšanju sevalnih obremenitev med dokončno razgradnjo, tako da omogoči razpad kratkoživih izotopov pred dokončno razgradnjo. Pri odlagališču je faza mirovanja namenjena optimizaciji obratovanja odlagališča.</p>	JV5
<p>Fizično nadzorovano območje je območje ali objekt pod stalnim fizičnim in tehničnim nadzorom. Obdano je z mehansko oviro in ima omejeno število vhodov, ki so pod ustreznim nadzorom.</p>	ZVISJV-1
<p>Fizično varovanje so ukrepi fizičnega in tehničnega varovanja v objektu ali na napravi z jedrsko ali radioaktivno snovjo in prevozov jedrskih snovi, s katerimi se preprečujejo kazniva ravnanja, ter načrt ukrepov ob takih ravnanjih.</p>	ZVISJV-1
G	
<p>Gradbeni material je vsak gradbeni proizvod, ki je namenjen trajni vgradnji v gradbeni objekt ali njegove dele in od katerega lastnosti je odvisno, kakšna bo izpostavljenost posameznika ionizirajočemu sevanju v tem gradbenem objektu.</p>	ZVISJV-1
H	
<p>Hitrost doze je časovni odvod ustrezne doze (absorbirane, ekvivalentne, efektivne, predvidene ekvivalentne, predvidene efektivne) ali njenih ekvivalentov (okoliški, smerni, osebni) in pomeni spremembo doze v enoti časa. Enota je Gy/s ali Sv/s.</p>	UV1, SV8A
<p>Hitrost doze sevanja gama (hitrost doze) je opredeljena v predpisu, ki ureja sevalne dejavnosti.</p>	UV11
I	

Pojem	predpis
Imetnik je fizična ali pravna oseba, ki je, preden odpremi pošiljko radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva, v skladu z veljavno zakonodajo svoje države odgovorna za takšne snovi in načrtuje odpošiljanje pošiljke prejemniku.	JV11
Imetnik je povzročitelj radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva ali oseba, ki ima radioaktivne odpadke ali izrabljeno gorivo v posesti.	JV7
Imisija – glej Koncentracija aktivnosti in specifične aktivnosti v okolju	
Indeks ekvivalentne doze je največja vrednost ekvivalentne doze zaradi zunanega obsevanja v kroglji premera 30 cm iz predpisane snovi, ki je enakovredna mehjemu tkivu z gostoto 1 g/cm ³ . Če je središče opazovane točke globlje od 1 cm, je indeks globinski, če pa središče opazovane točke sega od globine 0,07 mm do 1 cm, je indeks površinski.	UV2
Indikativna doza (ID) je predvidena efektivna doza za eno leto zaužitja, ki izhaja iz vseh radionuklidov naravnega in umetnega izvora, katerih prisotnost je bila zaznana v pitni vodi, razen tritija, kalija-40, radona in njegovih kratkoživih razpadnih produktov.	SV11
Indikativna doza je predvidena ekvivalentna doza za eno leto zaužitja pitne vode, namenjena oceni izpostavljenosti prebivalstva v skladu z metodologijo, opisano v predpisu, ki ureja monitoring radioaktivnosti v pitni vodi.	JV10
Industrijska radiografija je neporušitvena metoda preiskave predmetov z uporabo radionuklida ali rentgenske naprave, s katero se izdelata radiografska slika notranjosti predmeta.	JV2/SV2
Ingestija je uživanje hrane in pijače.	JV10
Inhalacija je vdihavanje zraka in drugih snovi.	JV10
Intervencijski radiološki poseg je poseg z uporabo rentgenske svetlobe za pomoč pri vstavljanju in vodenju pripomočkov po človeškem telesu za diagnostične ali terapevtske namene.	SV3
Ionizirajoče sevanje (sevanje) je prenos energije v obliki delcev ali elektromagnetnih valov z valovno dolžino 100 nanometrov ali manj ali frekvenco 3 x 10 ¹⁵ Hz ali več, ki lahko neposredno ali posredno povzroči tvorbo ionov.	ZVISJV-1
Izjemne vremenske razmere so skrajne vremenske razmere za obravnavano območje, določene na podlagi analiz zgodovinskih vremenskih podatkov zanj	JV5
Izključitveno območje je notranji del območja omejene rabe prostora zaradi jedrskega objekta, v katerem je določen strožji režim rabe prostora.	UV3
Izpeljane mejne doze so mejne doze, ki se izražajo kot izpeljane mejne vrednosti sevalnih veličin in so izračunane iz mejnih doz po modelu, ki zagotavlja, da je njihovo preseganje malo verjetno, če te izpeljane mejne vrednosti niso presežene.	UV2
Izpostavljeni delavec ali izpostavljena delavka (izpostavljeni delavec) je oseba, ki pri delodajalcu ali kot samozaposleni opravlja delo v okviru sevalne dejavnosti, pri katerem je lahko izpostavljena ionizirajočim sevanjem in lahko prejme dozo, ki presega katero koli predpisano mejno dozo za prebivalce. Izpostavljeni delavec opravlja dela na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali na kakršni koli drugi podlagi.	ZVISJV-1
Izpostavljenost ionizirajočim sevanjem (izpostavljenost) pomeni biti obsevan z ionizirajočim sevanjem. Izpostavljenost je lahko zunanja, če je vir sevanja zunaj telesa, ali notranja, če je vir sevanja v telesu.	ZVISJV-1
Izpostavljenost izvajalcev zaščitnih ukrepov je izpostavljenost izvajalca zaščitnih ukrepov ob izrednem dogodku zaradi njegovega dela.	ZVISJV-1
Izpostavljenost ob izrednem dogodku je izpostavljenost zaradi izrednega dogodka. Ta izpostavljenost ne vključuje izpostavljenosti izvajalcev zaščitnih ukrepov.	ZVISJV-1
Izpostavljenost prebivalcev je izpostavljenost posameznikov, ki ne vključuje poklicne izpostavljenosti ne izpostavljenosti v zdravstvene namene.	ZVISJV-1
Izpostavljenost pri delu je izpostavljenost ionizirajočim sevanjem delavcev, praktikantov in študentov med opravljanjem njihovega dela.	ZVISJV-1
Izpostavljenost radonu pomeni izpostavljenost radonovim potomcem.	ZVISJV-1
Izpostavljenost v zdravstvene namene je izpostavljenost pacientov ali asimptomatičnih posameznikov kot del njihove diagnostike ali zdravljenja, ki naj bi koristilo njihovu zdravju, kot tudi izpostavljenost negovalcev ter prostovoljcev pri medicinskih in biomedicinskih raziskavah.	ZVISJV-1
Izpostavljenost zaradi slikanja v nemedicinske namene je vsaka namerna izpostavljenost ljudi pri slikanju, katere osnovni namen ni zdravstvena korist izpostavljenega posameznika.	ZVISJV-1
Izrabljeno gorivo je jedrsko gorivo, ki je bilo obsevano v reaktorski sredici in trajno odstranjeno iz nje; izrabljeno gorivo se lahko šteje za vir, ki se lahko uporabi v ponovni predelavi, ali pa se nameni za končno odlaganje brez predvidene nadaljnje uporabe in se obravnava kot radioaktiven odpadek.	ZVISJV-1

Pojem	predpis
Izrabljeno gorivo je jedrsko gorivo, ki je bilo obsevano v reaktorski sredici in trajno odstranjeno iz nje; izrabljeno gorivo se lahko šteje za vir, ki se lahko uporabi v ponovni predelavi, ali pa se nameni za končno odlaganje brez predvidene nadaljnje uporabe in se obravnava kot radioaktiven odpadek.	JV11
Izredni dogodek je okoliščina ali dogodek, ki ni običajen in pri katerem se zmanjša sevalna ali jedrska varnost ali je zmanjšana raven varstva pred sevanji. Zaradi stanja, ki je posledica izrednega dogodka, je treba začeti takojšnje priprave ali izvajanje ukrepov za preprečitev ali odpravo posledic za zdravje in varnost ljudi ter kakovost njihovega življenja, za preprečitev posledic na premoženje in okolje ali za odpravo tveganj, ki vodijo do takih resnih posledic.	ZVISJV-1
Izredni monitoring radioaktivnosti je monitoring radioaktivnosti okolja, ki nastaja zaradi sproščanja radioaktivnih snovi ob izrednih dogodkih.	JV10
Izvajalec ali izvajalka radiološkega posega (izvajalec radiološkega posega) je oseba, ki pri radiološkem posegu upravlja radiološko opremo. Razen v izjemnih primerih, določenih s tem zakonom ali v podzakonskih predpisih, izdanih na njegovi podlagi, je izvajalec radiološkega posega radiološki inženir ali zdravnik.	ZVISJV-1
Izvajalec ali izvajalka sevalne dejavnosti (izvajalec sevalne dejavnosti) je fizična ali pravna oseba, ki je po določbah tega zakona registrirala svojo sevalno dejavnost ali zanjo pridobila dovoljenje za izvajanje.	ZVISJV-1
Izvajalec ali izvajalka zaščitnih ukrepov (izvajalec zaščitnih ukrepov) je oseba, ki ob izrednem dogodku ukrepa v skladu s svojo določeno vlogo ob takem dogodku in je pri tem lahko izpostavljena ionizirajočim sevanjem.	ZVISJV-1
Izvajalec intervencijskih ukrepov je oseba, ki ob izrednem dogodku izvaja intervencijske ukrepe v skladu z načrtom zaščite in reševanja jedrskega ali sevalnega objekta in ki je pri tem lahko izpostavljena sevanju.	JV9
Izvajalec meritev radioaktivnosti pošiljk odpadnih kovin (izvajalec meritev) je pravna oseba, ki je pridobila pooblastilo za izvajanje monitoringa meritev radioaktivnosti sekundarnih kovinskih surovin v skladu s predpisom, ki ureja monitoring radioaktivnosti.	UV11
Izvedba radiološkega posega je praktična izvedba radiološkega posega, vključno z vsemi potrebnimi spremljajočimi dejanji, kot so: uporaba oziroma rokovanje z radiološko opremo, ocena in izbira tehničnih in fizikalnih parametrov posega, vključno s prejeto dozo sevanja, umerjanje in vzdrževanje opreme, priprava in aplikacija radiofarmakov in obdelava slike.	SV3
Izvoz je vsak iznos radioaktivnih ali jedrskih snovi iz carinskega območja EU v skladu s carinskimi predpisi.	ZVISJV-1
J	
Javna služba je obvezna državna gospodarska javna služba ravnanja z radioaktivnimi odpadki v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost.	JV7
Jedrska varnost so tehnični in organizacijski ukrepi, s katerimi se doseže varno obratovanje jedrskega objekta, preprečujejo izredni dogodki ali ublažijo posledice teh dogodkov ter prispeva k varstvu izpostavljenih delavcev, prebivalstva in okolja pred ionizirajočimi sevanji.	ZVISJV-1
Jedrske snovi so rude, snovi vira ali posebne cepljive snovi, opredeljene v 197. členu Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo (UL C št. 84 z dne 30. 3. 2010, str. 1).	ZVISJV-1
Jedrski objekt je objekt za predelavo in obogatitev jedrskih snovi ali izdelavo jedrskega goriva, jedrski reaktor v kritični ali podkritični sestavi, raziskovalni reaktor, jedrska elektrarna, objekt za skladiščenje, predelavo, obdelavo ali odlaganje jedrskega goriva ali visokoradioaktivnih odpadkov in objekt za skladiščenje, obdelavo ali odlaganje nizko- ali srednjeradioaktivnih odpadkov. Jedrski objekt lahko sestoji tudi iz več jedrskih objektov, če so funkcionalno povezani na istem geografsko zaokroženem območju in jih upravlja ena oseba.	ZVISJV-1
Jedrsko blago so jedrske snovi ter oprema in tehnologije, ki so načrtovane in izdelane za proizvodnjo ali uporabo jedrskih snovi.	ZVISJV-1
Jedrsko varovanje so ukrepi, ki obsegajo preprečevanje, zaznavanje in ukrepanje v primeru kraje, sabotaže, nepooblaščenega dostopa, nedovoljenega prenosa ali drugih zlonamernih dejanj, ki vključujejo jedrske ali radioaktivne snovi in objekte ali dejavnosti, povezane z njimi.	ZVISJV-1
Jodna profilaksa je zaužitje neradioaktivnega joda pred ali takoj ob nastanku izrednega dogodka, da se ščitnica zaščiti pred obsevanjem zaradi kopičenja radioaktivnih izotopov joda v njej.	UV2

K

Kalibracija – glej [umerjanje](#)

Pojem	predpis
Kategorizacija sestavnih delov, sistemov in konstrukcij (SSK) je njihova razporeditev v varnostne kategorije glede na pomembnost SSK za tveganje na podlagi verjetnostnih varnostnih analiz.	JV5
Klinična odgovornost za radiološki poseg je odgovornost zdravnika, ki se nanaša na upravičenost in optimizacijo izpostavljenosti ionizirajočim sevanjem pacienta pri radiološkem posegu. V okviru tega je zdravnik odgovoren za: klinično oceno izida posega, sodelovanje z drugimi specialisti ali zdravstvenim osebjem glede primerne radiološke prakse, pridobivanje podatkov o predhodnih posegih, zagotavljanje obstoječih informacij ali dokumentacije o radioloških posegih napotnim ali drugim zdravnikom, ustrezno poučitev pacienta in drugih prizadetih posameznikov o tveganjih zaradi posegov ali ionizirajočih sevanj.	ZVISJV-1
Klinična presoja je sistematični pregled izvedbe in rezultatov radioloških posegov s ciljem dvigniti kakovost in rezultate oskrbe pacienta. Temelji na primerjavi postopkov in rezultatov posegov z dogovorjenimi standardi dobre radiološke prakse ter vodi do sprememb postopkov oziroma uskladitev s sodobnimi standardi, kjer je to potrebno in primerno.	ZVISJV-1
Komandna soba je prostor v sevalnem ali jedrskem objektu (v jedrski elektrarni ali raziskovalnem reaktorju), v katerem se zbirajo informacije o obratovanju slednjega in iz katerega je mogoče krmiliti vse za varnost pomembne procese.	JV5 , JV9
Kompetence so izobrazba, usposobljenost, veščine in izkušnje za izvajanje nalog.	JV5
Koncentracije aktivnosti in specifične aktivnosti v okolju (imisija) so posamične koncentracije aktivnosti, izražene v Bq/m ³ ipd., oziroma specifične aktivnosti, izražene v Bq/kg ipd., vseh ključnih radionuklidov na merilnih mestih, ki jih je povzročila emisija.	JV10
Kontaminacija je nenamerna ali nezaželena prisotnost radioaktivnih snovi na površinah, v trdnih, tekočih ali plinastih materialih ali na človeškem telesu.	UV2
Kontrolirano območje je območje na zunanjem robu varovanega območja. Kontroliran je lahko tudi prostor znotraj objekta ali objekt, ki je pod občasnim fizičnim in stalnim tehničnim nadzorom.	ZVISJV-1
Kontrolna točka je nadzorovan in urejen prehod med območji z različno stopnjo radioaktivne kontaminacije ali z različnimi ravnmi sevanja.	JV2/SV2 , SV8A
Koristni snop sevanja je skozi sistem zaslonk usmerjeni snop, ki je namenjen slikanju oziroma presvetljevanju predmetov ali pacientov ali zdravljenju pacientov. Presek koristnega snopa je koristno polje sevanja.	JV2/SV2
Koristni snop sevanja je snop, usmerjen skozi sistem zaslonk in je namenjen slikanju oziroma presvetljevanju ali zdravljenju pacientov. Presek koristnega snopa je koristno polje sevanja.	SV3
Kritičnost je stanje snovi, ko v njej poteka stabilna jedrska verižna reakcija, ki se sama vzdržuje.	JV7
Kultura varovanja sestoji iz značilnosti, naravnosti in vedenja pri posameznikih v organizacijah ali ustanovah, katerih cilj so podpora, izboljšanje in trajnostni pristop do jedrskega varovanja.	ZVISJV-1
Kvalifikacija je proces, s katerim se dokazuje, da določena SSK obratuje na zahtevo in v predvidenih okoljskih razmerah do konca svoje kvalificirane življenjske dobe ter v skladu z zahtevanimi merili.	JV5 , JV9
L	
Lokacija je geografsko območje, na katerem je sevalni ali jedrski objekt in kjer potekajo dejavnosti, ki jim je ta namenjen.	JV5 , JV9
M	
Manj pomemben sevalni objekt je objekt, v katerem se uporabljajo viri sevanja, ki bi brez vnaprej ustrezno načrtovane zaščite objekta lahko povzročili izpostavljenost ionizirajočim sevanjem delavcev ali drugih oseb v objektu nad predpisanimi mejnimi dozami.	ZVISJV-1
Mednarodna lestvica jedrskih in radioloških dogodkov je orodje za skladno obveščanje javnosti o varnostnem pomenu dogodkov, povezanih s sevalno in jedrsko varnostjo. Obveščanje poteka prek Mednarodne agencije za atomsko energijo.	JV9
Meja zaznavanja je vrednost, značilna za vsako merilno metodo, ki pomeni najmanjšo pravo vrednost merjene veličine, ki jo je mogoče določiti z določeno ravnijo zaupanja.	JV10
Mejna doza je največja vrednost učinkovite doze (če je to primerno, predvidene učinkovite doze) ali največja vrednost ekvivalentne doze v določenem časovnem intervalu, ki je doza posameznika ne sme preseči.	ZVISJV-1

Pojem	predpis
Mejne vrednosti radioaktivne kontaminacije so vrednosti specifičnih aktivnosti, ki so izvedene na podlagi modelov letnega vnosa radionuklidov v človeški organizem z zaužitjem ali vdihavanjem, na podlagi modelov zunanje izpostavljenosti ionizirajočim sevanjem in na podlagi pretvorbenih količnikov, t. i. doznih faktorjev. Določijo se za posamezne radionuklide ali vrste radionuklidov na površinah, v snoveh in za referenčne osebe.	ZVISJV-1
Merila sprejemljivosti za prevzem v skladiščenje ali odlaganje so kakovostno ali količinsko izražene zahteve v zvezi z lastnostmi radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva, ki jih morajo izpolnjevati radioaktivni odpadki ali izrabljeno gorivo zaradi varnosti njihovega skladiščenja ali odlaganja.	JV7
Merilna metoda je logično zaporedje generično opisanih operacij, ki se uporabljajo pri merjenju.	JV10
Meritve radioaktivnosti so meritve hitrosti doze sevanja gama.	UV11
Monitoring radioaktivnosti v okolju so meritve hitrosti doz zaradi radioaktivnih snovi v okolju ali meritve koncentracije radionuklidov v okolju.	ZVISJV-1
Mreža za zgodnje obveščanje je sistem merilnikov zunanjega sevanja ali koncentracije radionuklidov v zraku oziroma v zbirnem usedu z ustrezno programsko opremo za avtomatsko izvajanje meritev, pošiljanje rezultatov v oddaljene centre in avtomatsko obveščanje ob preseženih alarmnih mejah.	JV10
N	
Načrt zaščite in reševanja organizacije je dokument, ki ga pripravi upravljavec jedrskega ali sevalnega objekta po predpisih o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in v skladu z določili tega zakona. Opisuje ukrepe, s katerimi se načrtuje ustrezen odziv pri izpostavljenosti ob izrednem dogodku. Tak odziv temelji na pričakovanih dogodkih in scenarijih.	ZVISJV-1
Načrtovana izpostavljenost je izpostavljenost zaradi načrtovane uporabe vira sevanja ali načrtovane človekove dejavnosti, ki spremeni prenosne poti, povezane z izpostavljenostjo. Načrtovana izpostavljenost povzroči ali bi lahko povzročila izpostavljenost ljudi in okolja. Zajema lahko pričakovane in potencialne izpostavljenosti.	ZVISJV-1
Načrtovanje intervencijskih ukrepov na območju jedrskega objekta (načrtovanje intervencijskih ukrepov) so dejavnosti, ki vključujejo pripravljenost in takojšen odziv na jedrsko ali radiološko nesrečo glede na oceno ogroženosti ob izrednih dogodkih v jedrskih objektih, kot je predvideno za območje takojšnjih zaščitnih ukrepov v državnem načrtu zaščite in reševanja.	UV8
Nadzor konfiguracije objekta je takšno ravnanje s projektno dokumentacijo sevalnega ali jedrskega objekta, da je njegovo dejansko stanje v skladu s projektnimi zahtevami, da so vsi zahtevani podatki in informacije v dokumentaciji ter da ta ustreza dejanskemu stanju objekta.	JV5
Nadzorovano območje je območje, za katero veljajo posebna pravila, s katerimi se zagotovi ustrezno varstvo pred ionizirajočim sevanjem ali prepreči širjenje radioaktivne kontaminacije, in do katerega je dostop nadzorovan.	ZVISJV-1
Namembna tretja država ali država članica sta tretja država ali država članica, kamor je pošiljka namenjena ali poslana.	JV11
Napotena oseba je pacient ali druga oseba, napotena na radiološki poseg.	SV3
Napotni zdravnik ali napotna zdravnica (napotni zdravnik) je zdravnik ali zobozdravnik, ki napoti posameznika na radiološki poseg.	ZVISJV-1
Naravni vir sevanja je vir ionizirajočega sevanja naravnega, zemeljskega ali kozmičnega izvora.	ZVISJV-1
Navodilo za ukrepanje v primeru izrednega dogodka je dokument, ki ga pripravi izvajalec sevalne dejavnosti, ki ne potrebuje načrta zaščite in reševanja. Opisuje ukrepe, s katerimi se načrtuje ustrezen odziv pri izpostavljenosti ob izrednem dogodku. Tak odziv temelji na pričakovanih dogodkih in scenarijih.	ZVISJV-1
Negovalci so posamezniki, ki so zaradi pomoči pri negi in skrbi za udobje pacientov in drugih oseb, izpostavljenih ionizirajočim sevanjem v zdravstvene namene, izven okvira svojega poklica zavestno in prostovoljno izpostavljeni sevanjem.	SV3
Nenamerna izpostavljenost je izpostavljenost v zdravstvene namene, ki se pomembno razlikuje od nameravane izpostavljenosti za izbrani namen.	ZVISJV-1
Nenormalno obratovanje je obratovanje, pri katerem pride do odstopanj, ki presegajo pričakovane obratovalne parametre, in ki se zgodi vsaj enkrat v času obratovanja objekta, vendar zaradi ustrezne konstrukcije ne povzroči škode na SSK, pomembnih za varnost, in ne vodi do nesreče.	JV5, JV9
Neodvisne meritve so meritve, ki se izvajajo vzporedno s programom rednega obratovalnega monitoringa radioaktivnosti, in to neodvisno od meritev, ki jih zagotavlja zavezanec za monitoring radioaktivnosti.	JV10

Pojem	predpis
Neposredni vzrok je okvara, dejanje, opustitev dejanja ali stanje, ki neposredno povzroči dogodek. Običajno pa ne pojasnjuje, zakaj je prišlo do okoliščin, ki so povzročile odstopanje.	JV9
Nesreča je odstopanje od normalnega obratovanja, ki je manj pogosto in ima težje posledice kot nenormalno obratovanje. Pri nesreči lahko pride do večje poškodbe jedrskega ali sevalnega objekta ali zmanjšanja učinkovitosti varnostnih pregrad.	JV5, JV9
Nesreča, ki presega projektne dogodke , je nesreča, ki se lahko pripeti, vendar ni upoštevana pri osnovnem projektiranju jedrskega objekta zaradi njene izredno majhne verjetnosti. Obsega razširjene projektne nesreče ter težke nesreče.	JV5, JV9
Nevarni vir sevanja je vir sevanja, ki lahko povzroči trajne poškodbe oseb, ki bi ravnale z njim ter ob tem ne bi upoštevale ukrepov varnosti in varovanja. Nevarni vir sevanja je določen v tabeli 5 iz priloge te uredbe. Za določitev kategorije nevarnega vira sevanja se uporablja trenutna aktivnost.	UV1
Nezgod je nezaželeno stanje, s posledicami, ki niso zanemarljive s stališča varstva pred sevanji ali jedrske varnosti. Nezgod	JV5, JV9
lahko povzroči neustrezno človeško dejanje oziroma neustrezno delovanje sistema ali sestavnega dela. Nezgod	
zahteva prepoznavanje napake in njeno odpravo oziroma popravilni ukrep.	
Nizko obogateni uran je uran, ki vsebuje radionuklid U-235 ali U-233 ali oba v takšni količini, da je delež vsote teh radionuklidov večji od deleža U-235 v naravnem uranu, vendar manjši od 20%.	JV12
Normalno obratovanje je obratovanje v okviru obratovalnih pogojev in omejitev.	JV9
Notranja obsevanost je učinek obsevanja, ki ga imajo ionizirajoča sevanja (ki ga povzročata ionizirajoče sevanje) na organizem, kadar je vir sevanja znotraj telesa zaradi vnosa ali aktivacije.	UV2, JV9
Notranji promet je promet pošiljk odpadnih kovin med pošiljatelji in prejemniki na območju Republike Slovenije.	UV11
O	
Občasni varnostni pregled je sistematično preverjanje varnosti sevalnih ali jedrskih objektov, ki se izvaja v rednih obdobjih (časovnih intervalih), da bi se ugotovili zbirni učinki staranja, sprememb na objektu, obratovalnih izkušenj in tehničnega napredka ter sprememb na lokaciji objekta, s tem pa zagotovila visoka stopnja varnosti v celotni obratovalni dobi sevalnega ali jedrskega objekta. Občasni varnostni pregled je dopolnilno orodje stalnemu preverjanju varnosti, s katerim se mora celovito preveriti stopnja jedrske varnosti sevalnega ali jedrskega objekta in potrditi, da je ta sposoben varno obratovati v naslednjem obdobju.	JV9
Obdelava so postopki, s katerimi se spremenijo lastnosti radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva zaradi tehničnih, ekonomskih ali varnostnih razlogov.	JV11
Območja z več radona so območja, na katerih je zaradi sestave in geološke sestave tal mogoče pričakovati, da letno povprečne koncentracije radona v zaprtih prostorih presega referenčno raven.	ZVISJV-1
Območje lokacije sevalnega ali jedrskega objekta sta lokacija in njena okolica, ki sta zaradi značilnosti naravnih ali umetnih pojavov pomembni za oceno varnosti objekta.	JV5
Območje materialne bilance je območje znotraj jedrskega objekta ali zunaj njega, v katerem je kadar koli mogoče opraviti popis jedrskih snovi in določiti količino teh snovi, ki se vnašajo v to območje ali iznašajo iz njega.	ZVISJV-1
Območje omejene rabe prostora na območju jedrskega objekta (območje omejene rabe) je območje, na katerem je zaradi ukrepov sevalne in jedrske varnosti posameznega jedrskega objekta raba prostora omejena. Območje omejene rabe je v tej uredbi najmanjša velikost širšega območja nadzorovane rabe, določena v predpisu, ki ureja območja omejene rabe prostora zaradi jedrskega objekta in pogoje gradnje objektov na teh območjih.	UV8
Območje omejene rabe prostora zaradi jedrskega objekta (območje omejene rabe prostora) je območje, kjer je zaradi ukrepov sevalne in jedrske varnosti posameznega jedrskega objekta raba prostora omejena in vključuje izključitveno območje, ožje območje nadzorovane rabe in širše območje nadzorovane rabe.	UV3
Obramba v globino je projektno načelo, po katerem je treba za dosego zaščitnega namena (npr. preprečevanje izpustov radioaktivnih snovi) pri projektiranju in upravljanju uporabiti več varnostnih ukrepov, da se ta namen doseže, tudi če eden od njih odpove.	JV5, JV9
Obratovalna doba objekta je čas, v katerem se objekt uporablja v predvidene namene. Če gre za odlagališče, se ta čas začne s prvo odložitvijo odpadkov v objekt in konča z zaprtjem odlagališča.	ZVISJV-1
Obratovalni kazalnik je merljivi parameter, ki omogoča opazovanje obstoječe učinkovitosti izvajanja nekega procesa oziroma njeno spremljanje skozi daljše obdobje.	JV9

Pojem	predpis
Obratovalni monitoring radioaktivnosti je program meritev emisij, imisij in zunanjega sevanja ter ocena vpliva na ljudi, bioto in okolje. Izvaja se med obratovanjem jedrskega ali sevalnega objekta.	JV10
Obratovalni pogoji in omejitve so skupina pravil, ki so del varnostnega poročila in določajo omejitve parametrov, zmogljivost in delovanje opreme ter ukrepanje oseba za varno obratovanje sevalnega ali jedrskega objekta.	JV5 , JV9
Obratovanje so vse dejavnosti za doseganje namena, zaradi katerega je bil sevalni ali jedrski objekt zgrajen, vključno z vzdrževanjem, menjavo goriva (če gre za jedrsko elektrarno ali raziskovalni reaktor), pregledi med obratovanjem, shranjevanjem, skladiščenjem, odlaganjem rudarske ali hidrometalurške jalovine, radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva ter drugimi sorodnimi dejavnostmi.	JV5 , JV9
Obremenitveni cikel je zaključeno zaporedje dogajanj, ki obsega prehod iz izhodiščnih v nove procesne pogoje, poljubno dolgo obratovanje ali vzdrževanje v novem stanju in vrnitev v izhodiščno stanje. V enem takem ciklu je lahko en ali več obremenitvenih ciklov z manjšimi intenzitetami procesnih pogojev.	JV9
Obsevalna naprava je naprava z virom ionizirajočega sevanja, namenjena obsevanju s tem sevanjem.	JV5
Obsevanost pacienta je doza ionizirajočega sevanja, ki jo prejme pacient ali druga oseba, izpostavljena ionizirajočim sevanjem v zdravstvene namene.	SV3
Obstoječa izpostavljenost je izpostavljenost, ki že obstaja, ko je treba sprejeti odločitev o njenem nadzoru. Zaradi obstoječe izpostavljenosti ni treba ali ni več treba izvajati nujnih ukrepov.	ZVISJV-1
Ocena varstva pred sevanji je dokument, s katerim se oceni naravo in velikost sevalnega tveganja ter izpostavljenost delavcev in prebivalstva zaradi izvajanja sevalne dejavnosti in opredelijo ukrepi varstva pred sevanji ter način optimizacije varstva pred ionizirajočimi sevanji v okoliščinah in delovnih pogojih, ki so pomembni z vidika varstva pred sevanji.	ZVISJV-1
Odgovorna oseba za varstvo pred sevanji je posameznik, ki ima ustrezno znanje, usposobljenost in izkušnje iz varstva pred sevanji s področja določene vrste sevalne dejavnosti, da lahko nadzoruje ali izvaja ukrepe varstva pred sevanji.	ZVISJV-1
Odlagališče je jedrski objekt, v katerega se namestijo radioaktivni odpadki ali izrabljeno gorivo brez namena, da bi jih ponovno prevzeli.	JV7
Odlaganje je namestitev radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva v odobreni objekt brez namena njihove odstranitve.	JV11
Odlaganje radioaktivnih odpadkov je namestitev radioaktivnih odpadkov na odlagališče ali na določeno mesto brez namena, da bi jih ponovno prevzeli. Za odlaganje radioaktivnih odpadkov se šteje tudi, če pristojni organ odobri izpuščanje odpadnih radioaktivnih snovi v okolje, ki se pozneje razredčijo.	ZVISJV-1
Odležavanje je začasno shranjevanje ali zadrževanje radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva za določen čas, zato da se zmanjša aktivnost radionuklidov ali njihova toplotna moč.	JV7
Odobreni objekt je objekt na ozemlju države, za katerega so pristojni organi te države skladno s svojo veljavno zakonodajo izdali dovoljenje za dolgoročno skladiščenje ali odlaganje zaprtih virov sevanja, ali objekt, ki ima skladno z veljavno zakonodajo te države ustrezno dovoljenje za začasno skladiščenje zaprtih virov sevanja.	JV11
Odpadne kovine so odpadki, ki se v skladu s klasifikacijskim seznamom odpadkov iz predpisa, ki ureja ravnanje z odpadki, uvrščajo v skupini odpadkov s številka 19 12 02 (železne kovine) in 19 12 03 (barvne kovine) ter so podrobneje opredeljeni v prilogi 1, ki je sestavni del te uredbe.	UV11
Odpoved s skupnim vzrokom je neoperabilnost dveh ali več SSK kot posledica istega vzroka oziroma dogodka.	JV5
Odprti vir sevanja je vir sevanja, katerega oblika in zgradba ne ustrezata zahtevam varstva pred sevanji, ki veljajo za zaprti vir sevanja, tako da je mogoča razpršitev radioaktivnih snovi v okolje.	ZVISJV-1
Okoljske razmere so razmere, v katerih mora izbrani SSK, oprema ali instrument obratovati in ki so med drugim določene s temperaturo, tlakom, sevanjem, relativno vlažnostjo, kemičnim okoljem, stopnjo poplavljenosti, potresi ipd.	JV5 , JV9
Okončina pomeni dlan, podlaket, stopalo ali gleženj.	UV2
Opazovano območje je območje, ki je ustrezno nadzorovano zaradi varstva pred sevanji.	ZVISJV-1
Operabilnost je stanje SSK, v katerem je zagotovljena zmožnost delovanja oziroma opravljanja naloge v skladu z obratovalnimi pogoji in omejitvami. Zagotovljeno mora biti tudi delovanje drugih potrebnih SSK, ki s podpornimi funkcijami (npr. električno napajanje, hlajenje, mazanje) omogočajo operabilnost posamezne SSK v skladu z obratovalnimi pogoji in omejitvami.	JV5 , JV9
Operater je strokovno usposobljena oseba z izpitom, ki krmili ali daje navodila za krmiljenje sevalnega ali jedrskega objekta.	JV5 , JV9
Operativna dozimetrija je sistem meritev osebnih doz, ki jih izvaja upravljavec objekta oziroma izvajalec sevalne dejavnosti in so namenjene sprotnemu nadzoru izpostavljenosti.	SV5

Pojem	predpis
Operativne mejne ravni so enostavno merljive vrednosti za odločanje o zaščitnih ukrepih, s pomočjo katerih zagotavljamo upoštevanje referenčnih ravni.	UV2
Operativni podporni center je vnaprej določen prostor na območju lokacije sevalnega ali jedrskega objekta z zvezami in organizacijo, ki med izrednim dogodkom zagotavlja namestitvev izvajalcev intervencijskih ukrepov in naporitev k izvajanju intervencijskih ukrepov na tem območju.	JV9
Opustitev nadzora je postopek v skladu predpisom, ki ureja sevalne dejavnosti , na podlagi katerega se z radioaktivnimi odpadki ne ravna več po predpisih, ki urejajo varstvo pred ionizirajočimi sevanji.	JV7
Organizator prevoza je tisti, ki organizira prevoz ali opravlja druge storitve v zvezi s prevozom pošiljk odpadnih kovin.	UV11
Osebe, vključene v sevalno dejavnost , so osebe, ki sodelujejo pri izvajanju sevalne dejavnosti ali so zaradi nje izpostavljene sevanjem in morajo zato biti usposobljene iz varstva pred sevanji. Osebe, vključene v sevalno dejavnost, so lahko delavci v organizacijskih enotah varstva pred sevanji, odgovorne osebe za varstvo pred sevanji, izpostavljeni delavci, delavci, ki delajo pod nadzorom in delavci, ki upravljajo z viri sevanja.	SV8
Osebe z dovoljenjem so delavci, ki so uspešno opravili strokovno usposabljanje in preverjanje znanja v skladu s predpisom, ki ureja pogoje, ki jih morajo izpolnjevati delavci, ki opravljajo za varnost pomembna dela v jedrskih ali sevalnih objektih.	JV5
Osebna varovalna oprema so pripomočki, ki jih delavec nosi na sebi, z njimi rokuje ali jih kako drugače uporablja za zmanjšanje svoje izpostavljenosti.	SV8A
Osiromašeni uran je uran, ki vsebuje manjši delež radionuklida U-235 kot je njegov delež v naravnem uranu.	JV12
Ožje območje nadzorovane rabe je vmesni del območja omejene rabe prostora, kjer je režim rabe prostora milejši kot v izključitvenem območju, vendar strožji kot v širšem območju omejene rabe prostora.	UV3
P	
Paket je embalaža skupaj z notranjimi pregradami ali absorpcijskim materialom, radioaktivnimi odpadki ali izrabljenim gorivom. Paket je tudi nepakiran kosovni radioaktivni odpadek ali nepakirano izrabljeno gorivo.	JV7
Parametrična vrednost je vrednost radioaktivnih snovi v pitni vodi, nad katero organ, pristojen za varstvo pred sevanji, preveri, ali prisotnost radioaktivnih snovi v pitni vodi predstavlja tveganje za zdravje ljudi, na katero se je treba odzvati, ter po potrebi sprejme sanacijske ukrepe za izboljšanje kakovosti vode do take stopnje, da bodo izpolnjene zahteve za varovanje zdravja ljudi z vidika varstva pred sevanjem.	SV11
Pasivni dozimeter je merilnik doze, pri katerem sta detektor in merilni del ločena. Sevanju je izpostavljen samo detektor, dozo pa se ovrednoti šele po odčitavanju v merilnem sistemu.	SV5
Pisni postopki so odobreni postopki in delovna navodila za izvajanje dejavnosti in del. Zajeti morajo vsa normalna stanja, odstopanja in nepravilnosti glede na normalna in izredna stanja sevalnega ali jedrskega objekta.	JV9
Pisni postopki so zapisana navodila, po katerih se ravna z radioaktivnimi odpadki ali izrabljenim gorivom.	JV7
Pitna voda je: - voda v njenem prvotnem stanju ali po pripravi, namenjena pitju, kuhanju, pripravi hrane ali za druge gospodinjske namene, ne glede na njeno poreklo in ne glede na to, ali se dobavlja iz vodovodnega omrežja, cistem ali kot predpakirana voda, in - voda, ki se v podjetju za proizvodnjo in promet živil uporablja za proizvodnjo, predelavo, konzerviranje ali trženje proizvodov ali snovi, razen če nosilec živilske dejavnosti dokazuje, da v določeni fazi proizvodnje živil lahko uporablja tudi vodo, ki ni v skladu s tem pravilnikom in s tem kakovost vode ne more vplivati na zdravstveno ustreznost živil v končni obliki ter tako ni povzročeno tveganje za zdravje ljudi.	SV11
Pogostost poškodbe sredice je merilo tveganja, ki pove, s kakšno verjetnostjo lahko pričakujemo pregretje in poškodbo sredice jedrskega reaktorja v enoletnem obdobju.	JV9
Pogostost velikih zgodnjih izpustov je merilo tveganja, ki pove pričakovano število velikih zgodnjih izpustov na enoto časa.	JV9
Poklicni preventivni zdravstveni pregledi je preventivni zdravstveni pregledi določenih kategorij delavcev, ki so v svojem delovnem okolju izpostavljeni škodljivim vplivom.	SV3

Pojem	predpis
<p>Poneverjeni deli so predmeti, ki ne ustrezajo veljavnim standardom. Med te predmete spadajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - neustrezni predmeti, izdelani pri neznanih ali neodobrenih proizvajalcih, ki ne ustrezajo veljavnim standardom, specifikacijam ali tehničnim zahtevam, navedenim v nabavni dokumentaciji; - ponarejeni predmeti, ki so namenoma izdelani ali spremenjeni tako, da bi bili videti kot pravi izdelki; - goljufivi predmeti, katerih material, lastnosti ali značilnosti so namenoma prikazani drugače, kot so v resnici; - sumljivi predmeti, za katere po vizualnem pregledu, preizkusih ali na podlagi drugih predhodnih informacij obstaja sum, da ne ustrezajo veljavnim standardom, specifikacijam ali tehničnim zahtevam, navedenim v nabavni dokumentaciji. 	JV5
<p>Pooblaščen izvajalci ali izvajalke medicine dela (pooblaščen izvajalci medicine dela) so zdravniki, ki so pooblaščen za izvajanje zdravstvenega nadzora izpostavljenih delavcev, praktikantov in študentov.</p>	ZVISJV-1
<p>Pooblaščen izvajalec ali izvajalka dozimetrije (pooblaščen izvajalec dozimetrije) je pravna oseba, ki jo je pooblastil pristojni organ ter ima ustrezne merilne metode in zaposlene usposobljene strokovnjake za oceno osebnih doz, vključno z umerjanjem, odčitavanjem in razlago odčitkov z instrumentov za merjenje osebnih doz ali merjenje radioaktivnosti v človekovem telesu ali bioloških vzorcih.</p>	ZVISJV-1
<p>Pooblaščen izvedenec ali izvedenka varstva pred sevanji (pooblaščen izvedenec varstva pred sevanji) je pravna ali fizična oseba, ki je pridobila pooblastilo pristojnega organa ter ima zahtevano znanje, usposobljenost, izkušnje in opremo, da svetuje o ukrepih varstva pred sevanji, izvaja preverjanje delovnih pogojev in sevalnih razmer na nadzorovanih in opazovanih območjih, preglede virov sevanj in osebne varovalne opreme ter usposabljanja iz varstva pred sevanji.</p>	ZVISJV-1
<p>Pooblaščen izvedenec ali izvedenka za sevalno in jedrsko varnost (pooblaščen izvedenec za sevalno in jedrsko varnost) je pravna oseba, ki jo je pooblastil pristojni organ, ima zahtevano znanje ter je usposobljena za ocenjevanje sevalne in jedrske varnosti.</p>	ZVISJV-1
<p>Pooblaščen izvedenec izvedenec ali izvedenka medicinske fizike (pooblaščen izvedenec medicinske fizike) je fizična oseba, ki jo je pooblastil pristojni organ ter ima zahtevano izobrazbo, znanje, usposobljenost in izkušnje za optimizacijo radioloških posegov, merjenje in ocenjevanje izpostavljenosti pacientov, zagotavljanje in preverjanje kakovosti radioloških posegov ter svetovanje na področju medicinske fizike.</p>	ZVISJV-1
<p>Popravljalni ukrep je ukrep, ki prepreči ponovitev dogodka ali nezaželenega stanja SSK ali objekta. Zajema lahko popravilo oziroma spremembo na SSK, spremembo procesa vzdrževanja ali preizkušanja, poseben pregled SSK, spremembo procesa obratovanja objekta ali dejavnosti v zvezi z izobraževanjem ali usposabljanjem osebja.</p>	JV9
<p>Poročilo o meritvah ionizirajočega sevanja pošiljke odpadnih kovin (poročilo o meritvah) je poročilo o izvedbi meritev radioaktivnosti pošiljk sekundarnih kovinskih surovin, ki ga izdelata izvajalec meritev v skladu s predpisom, ki ureja monitoring radioaktivnosti.</p>	UV11
<p>Posameznik ali posameznica iz prebivalstva (posameznik iz prebivalstva) je posameznik, ki je lahko kot prebivalec izpostavljen ionizirajočemu sevanju.</p>	ZVISJV-1
<p>Pospeševalnik delcev je oprema ali naprava, ki zaradi pospeševanja delcev oddaja ionizirajoče sevanje z energijo, večjo kot 1 MeV.</p>	ZVISJV-1
<p>Postopek je predpisani način za izvedbo dejavnosti ali procesa. Obratovalni postopki so natančni pisni postopki za obratovanje sevalnega ali jedrskega objekta.</p>	JV5
<p>Postopki za ravnanje ob nezgodi so postopki, namenjeni obvladovanju projektnih dogodkov in vsebujejo navodila za vrnitev objekta v varno stanje, pri čemer ti postopki za jedrske objekte obsegajo tudi obvladovanje razširjenih projektnih dogodkov kategorije A, ki presegajo projektne dogodke.</p>	JV5, JV9
<p>Pošiljka je celota postopkov pri premeščanju radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva iz tretje države ali države članice izvora v namembno tretjo državo ali državo članico.</p>	JV11
<p>Pošiljka odpadnih kovin je prevozno sredstvo, naloženo z odpadnimi kovinami, in sicer v železniškem prometu vsak posamezen vagon, v cestnem pa vsako posamezno motorno ali priklopno vozilo, s katerimi se prevažajo odpadne kovine.</p>	UV11
<p>Pošiljka v Skupnosti je pošiljka, pri kateri sta država izvora in namembna država državi članici.</p>	JV11
<p>Pošiljka zunaj Skupnosti je pošiljka, pri kateri sta država izvora ali namembna država tretji državi.</p>	JV11
<p>Poškodba sredice je odkritje in segrevanje sredice reaktorja do točke, pri kateri je pričakovati povečano oksidacijo in resno poškodbo gorivnih elementov večjega dela sredice.</p>	JV5, JV9
<p>Potencialna izpostavljenost je izpostavljenost, ki je ni mogoče pričakovati z gotovostjo, ampak je posledica morebitnega dogodka ali niza dogodkov, vključujoč odpovedi opreme in napake pri obratovanju.</p>	ZVISJV-1

Pojem	predpis
Povzročitelj ali povzročiteljica radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva (povzročitelj radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva) je fizična ali pravna oseba, ki pri izvajanju svoje dejavnosti, svojem delovanju ali izvajanju storitev drugim stalno ali občasno povzroča nastajanje radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva, in vsaka oseba, ki radioaktivne odpadke ali izrabljeno gorivo obdeluje tako, da se spreminjajo njihove lastnosti in sestava.	ZVISJV-1
Povzročitelj je oseba, katere dejavnost povzroča nastajanje radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva.	JV7
Požarna celica je od drugih celic ločeno območje, na katerem je oprema, pomembna za varnost. Požarna celica ni nujno v celoti obdana s protipožarnimi pregradami, zato se omejuje hitrost širjenja požara med celicami z omejitvami količine gorljivih snovi, z ločitvijo predmetov z razdaljo, zagotavljanjem sistemov za gašenje požarov in s pasivno protipožarno zaščito (npr. protipožarni ščiti in ovoji). Požarna celica je zgrajena tako, da je za določeno obdobje, ki je lahko krajše ali daljše od tistega pri požarnem sektorju, omejeno širjenje nastalega požara iz nje.	JV5
Požarni sektor je zgradba ali del zgradbe, povsem obdana s protipožarnimi pregradami, ki jih niti celotna predvidena požarna obremenitev v sektorju in zunaj njega ne more porušiti. Protipožarne pregrade vključujejo vrata, stene, tla in strop. Požarni sektor je zgrajen tako, da je za določeno obdobje omejeno širjenje požara iz sektorja, kjer je požar nastal, v sosednje sektorje.	JV5
Praktikant ali praktikantka (praktikant) je oseba, ki se usposablja ali uči za opravljanje posebnih strokovnih opravil pri pravni ali fizični osebi, ki v okviru svoje dejavnosti izvaja sevalno dejavnost.	ZVISJV-1
Pravilno izpolnjena vloga je standardna listina, ki izpolnjuje vse zahteve, ki jih določa 21. člen.	JV11
Predelava je postopek ali dejavnost, katere namen je iz izrabljenega goriva izločiti radioaktivne izotope za nadaljnjo uporabo.	JV11
Predelava pomeni kemično ali fizično obdelavo radioaktivnega materiala, vključno z izkopavanjem, pretvorbo, obogatitvijo cepljivega ali oplodnega jedrskega materiala ter ponovno predelavo izrabljenega goriva.	ZVISJV-1
Predelava so naslednji postopki obdelave radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva pred skladiščenjem, prevozom ali odlaganjem: - predobdelava, s katero se radioaktivni odpadki ali izrabljeno gorivo pripravijo za obdelavo; - obdelava, s katero se spremenijo lastnosti radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva zaradi tehničnih, ekonomskih ali varnostnih razlogov, in - priprava, s katero se pripravijo pakirani ali nepakirani radioaktivni odpadki ali izrabljeno gorivo v obliki, ki ustreza zahtevam za prevoz, skladiščenje ali odlaganje.	JV5, JV7
Predmet splošne rabe je naprava ali predmet, v katerega so namenoma vgradili radionuklid ali več radionuklidov ali so ti nastali z aktivacijo, ali naprava ali predmet, ki oddaja ionizirajoče sevanje. Tak predmet je v prosti prodaji ali dostopen posameznikom iz prebivalstva brez posebnega nadzora pristojnega organa med prodajo in po njej.	ZVISJV-1
Prednostni vrstni red popravljalnega ukrepa je določitev nujnosti njegove izvedbe glede na pomembnost izvajane dejavnosti za sevalno ali jedrsko varnost.	JV9
Predpostavljeni začetni dogodek je dogodek, ki je prepoznan kot del projektnih osnov in ki lahko sproži pričakovani obratovalni dogodek ali nesrečo.	JV5, JV9
Predvidena efektivna doza $E(\tau)$ je vsota predvidenih ekvivalentnih doz $H_T(\tau)$ po organih ali tkivih zaradi vnosa, pomnoženih z ustreznim tkivnim utežnim faktorjem w_T . Določena je z: $E(\tau) = \sum w_T H_T(\tau)$	UV2
kjer je τ obdobje, izraženo v številu let, za katera se ta doza integrira. Če obdobje t ni znano, se predpostavi obdobje 50 let za odrasle, starejše od 17 let, in obdobje do starosti 70 let za otroke, mlajše od 17 let. Enota za predvideno efektivno dozo je sievert (Sv).	
Predvidena ekvivalentna doza $H_T(\tau)$ je integral hitrosti ekvivalentne doze v tkivu ali organu T po času τ , ki jo bo posameznik prejel zaradi vnosa v trenutku t_0 . Izražena je z: $H_T(\tau) = \int_{t_0}^{t_0+\tau} \dot{H}_T(t) dt \quad E(\tau) = \sum w_T H_T(\tau)$	UV2
kjer sta \dot{H}_T ustrežna hitrost ekvivalentne doze v organu ali tkivu T v trenutku t in τ obdobje integriranja, izraženo v letih. Če obdobje τ ni znano, se predpostavi obdobje 50 let za odrasle, starejše od 17 let in obdobje do starosti 70 let za otroke, mlajše od 17 let. Enota za predvideno ekvivalentno dozo je sievert (Sv).	

Pojem	predpis
Pregled SSK je sistematični pregled ustreznosti SSK, ki se praviloma izvaja v vnaprej določenih presledkih. Zajema lahko vse sorodne sestavne dele ali pa se med njimi izberejo tisti, za katere se s pregledom, meritvijo ali preizkušanjem oceni ustreznost materiala in operabilnost. Ustreznost drugih sorodnih sestavnih delov se lahko oceni glede na ustreznost vzorca izbranih sestavnih delov. Pri tem se lahko začetni vzorec pregleda delov poveča, da je ocena stanja stvarnejša.	JV9
Prehodni pojav je skupek dogajanj, s katerim posamezni sistem prehaja iz enega v drugo stabilno stanje.	JV5, JV9
Prehodni radioaktivni odpadki so radioaktivni odpadki, pri katerih se prej kot v petih letih odležavanja ali skladiščenja specifična aktivnost vsebovanih radionuklidov zniža na raven, pri kateri imetnik v skladu s predpisom, ki ureja sevalne dejavnosti, opusti nadzor nad radioaktivnimi odpadki.	JV7
Prehranjevalna veriga je del ekosistema, v okviru katerega snovi prehajajo iz okolja do končnega porabnika.	JV10
Preizkušanje je vnaprej načrtovana dejavnost za ugotavljanje operabilnosti SSK in se opravi po vzdrževalnih posegih oziroma opravljenih spremembah na SSK. Periodično preizkušanje, ki je predpisano v obratovalnih pogojih in omejitvah, je nadzorno preizkušanje.	JV5, JV9
Preizkušeni sestavni deli so sestavni deli, ki so ustrezno preizkušeni in kvalificirani, ali pa so bili njim enaki sestavni deli preizkušeni pod enakimi pogoji.	JV5
Prejemnik je fizična ali pravna oseba, ki prejme pošiljko odpadnih kovin.	UV11
Prejemnik je fizična ali pravna oseba, ki se ji pošljejo radioaktivni odpadki ali izrabljeno gorivo.	JV11
Premeščanje je interni transport radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva na območju objekta, v katerem se izvaja sevalna dejavnost.	JV7
Prenos vira sevanja je prenos vira sevanja od enega imetnika k drugemu.	JV2/SV2
Prenosna pot je pot, po kateri radioaktivna snov doseže in obseva človeka.	UV2
Presejanje je izvajanje radioloških posegov z uporabo radiološke opreme z namenom zgodnjega odkrivanja bolezni pri rizičnih skupinah prebivalstva.	SV3
Preverjanje kakovosti so vsi postopki (načrtovanje, usklajevanje in uvajanje), s katerimi se zagotavlja ali izboljšuje kakovost. Vključuje nadzor, vrednotenje in vzdrževanje zahtevanih ravni vseh tistih lastnosti delovanja opreme, ki se lahko določijo, merijo in nadzorujejo.	ZVISJV-1
Pričakovana izpostavljenost je izpostavljenost ljudi, ki je posledica izvajanja sevalne dejavnosti (vključno z vzdrževanjem, nadzorom in razgradnjo) v običajnih, vnaprej predvidenih okoliščinah, in vključuje tudi manjše obvladljive nezgode.	ZVISJV-1
Pričakovani obratovalni dogodek je dogodek, ki se pričakuje enkrat ali večkrat v obratovalni dobi sevalnega ali jedrskega objekta, ki ne povzroči bistvenih poškodb SSK, pomembnih za varnost, in ne vodi v nesrečo.	JV5
Priglasitev namere je predložitev informacije pristojnemu organu o nameri za izvajanje sevalne dejavnosti.	ZVISJV-1
Primerjalna meritev je meritev istega materiala, ki se izvede v dveh ali več laboratorijih zato, da se ugotovijo ujemanje rezultatov ter s tem točnost in ponovljivost meritev posameznih laboratorijev.	JV10
Pripravljenost na izredni dogodek so vnaprej načrtovane in vzdrževane dejavnosti ter organizacijski, človeški, tehnični, materialni in drugi dejavniki za izvajanje obratovalno-tehničnih ukrepov, pa tudi ukrepov zaščite in reševanja, ki so potrebni zaradi celovitega in učinkovitega obvladovanja izrednega dogodka v sevalnem ali jedrskem objektu ter zaradi usklajenega vodenja pri obvladovanju posledic tega dogodka v okolju.	JV9
Prispevni vzrok je vzrok, ki prispeva k verjetnosti nastanka dogodka, vendar ga sam po sebi še ne povzroči.	JV9
Pristojni organ je tisti organ, ki ga zakon, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost, določa za izvajanje in nadzor nad izvajanjem tega zakona.	JV10
Pristojni organ je upravni organ, ki izda dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti ali registracijo sevalne dejavnosti, kot določa zakon, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost.	UV1
Pristojni organ je upravni organ, ki izda dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti ali registracijo sevalne dejavnosti, kot določa Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17; v nadaljnjem besedilu: ZVISJV-1).	SV7, SV7A
Pristojni organ je upravni organ, ki izda dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti, kot določa Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17; v nadaljnjem besedilu: ZVISJV-1).	SV8, SV8A
Pristojni organi so organi, ki so po zakonu ali drugih predpisih držav izvora, tranzita ali namembnih držav pristojni za izvajanje sistema nadzora pošiljk radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva.	JV11

Pojem	predpis
Proces je skupek med seboj povezanih ali vzajemno vplivajočih dejavnosti, ki se izvajajo zato, da se doseže določeni cilj.	JV5
Procesni pogoji so tehnološki pogoji, pod katerimi SSK opravlja svojo funkcijo, na primer mehanska obremenitev, tlak, temperatura ipd.	JV9
Program radioloških posegov je program načrtovanja, napotitve, odobritve in izvajanja radioloških posegov.	ZVISJV-1
Programi so dokumenti, ki opredeljujejo procese oziroma dejavnosti ter združujejo metode in pravila, ki urejajo določeni proces ali dejavnost.	JV9
Proizvajalec je fizična ali pravna oseba, ki izdeluje vir sevanja.	JV2/SV2
Projektna nesreča je nesreča, ki jo povzroči projektni dogodek. Projekt jedrskega ali sevalnega objekta mora biti zasnovan tako, da so izpusti radioaktivnih snovi ob projektnih nesrečah pod predpisanimi mejami.	JV5
Projektna omejitev je med projektiranjem predpisana skrajna (mejna) vrednost nekega parametra, ki med obratovanjem objekta, če je ta odlagališče, pa tudi po njegovem zaprtju, ne sme biti prekoračena.	JV5
Projektne osnove objekta opredeljujejo njegovo potrebno zmogljivost za obvladovanje določenega obsega stanj ob spoštovanju predpisanih zahtev sevalne in jedrske varnosti. Projektne osnove so prvi pogoj za zagotovitev preprečitve posledic pričakovanega obratovalnega ali projektnega dogodka, ali ublažitev teh posledic, če preprečitev ni mogoča.	ZVISJV-1
Projektne osnove SSK so podatki, ki določajo posebni namen izbranega SSK in posebne vrednosti ali obseg vrednosti, ki jim morajo zadostiti SSK. Te vrednosti so omejitve, ki izhajajo iz splošno sprejete sodobne prakse za doseg funkcionalnih zahtev, ali zahteve, ki izhajajo iz analize (temelječe na izračunu ali poskusu) posledic predpostavljenega začetnega dogodka, pri katerem mora dani SSK izpolniti svojo nalogo.	JV5, JV9
Projektni dogodek je dogodek, ki vodi v projektno nesrečo, za katerega je objekt načrtovan v skladu s sprejetimi projektnimi zahtevami in konzervativno metodologijo.	JV5, JV9
Projicirana doza je ocenjena vrednost doze, ki jo prejmejo ogroženi ljudje od začetka izrednega dogodka do določenega časa po njem in ob upoštevanju vseh prenosnih poti ter dejstva, da se zaščitni ukrepi ne izvedejo.	UV2
R	
Radioaktivna kontaminacija je onesnaženost zraka, vode, tal, snovi, izdelkov, površin bivalnega ali delovnega okolja ali posameznika z radionuklidi in se izraža kot specifične aktivnosti na enoto prostornine, mase ali površine. Radioaktivna kontaminacija človekovega telesa je zunanja radioaktivna kontaminacija kože in notranja radioaktivna kontaminacija organov zaradi vnosa radioaktivnih snovi.	ZVISJV-1
Radioaktivna snov je snov, ki vsebuje enega ali več radionuklidov, katerih aktivnosti ali koncentracije glede varstva pred sevanji ni mogoče zanemariti.	SV11
Radioaktivna snov je vsaka snov, ki vsebuje radionuklid ali več radionuklidov, katerih aktivnosti ali specifične aktivnosti ne moremo zanemariti glede na merila varstva pred sevanji.	ZVISJV-1
Radioaktivni material je material, ki vsebuje radioaktivne snovi.	ZVISJV-1
Radioaktivni odpadki je radioaktivna snov v plinastem, tekočem ali trdnem stanju, za katerega države izvora in namembne države ali fizične ali pravne osebe, katerih odločitve te države sprejemajo, ne predvidevajo nadaljnje uporabe in ki ga upravni organ v skladu z zakoni in predpisi držav izvora in namembnih držav nadzoruje kot radioaktivni odpadki.	JV11
Radioaktivni odpadki so radioaktivni materiali v plinasti, tekoči ali trdni obliki, za katere ni predvidena ali načrtovana nadaljnja uporaba in ki so pod nadzorom pristojnega organa po tem zakonu.	ZVISJV-1
Radioaktivni used so radioaktivni delci, ki se iz atmosfere usedajo ali spirajo na površine.	JV10
Radioaktivni vir je vir sevanja, ki vsebuje radioaktivni material zaradi izrabe njegove radioaktivnosti.	ZVISJV-1
Radiodiagnostični se uporablja za opredelitev in vivo diagnostične nuklearne medicine, medicinsko diagnostične radiologije z uporabo ionizirajočega sevanja in radiologije v dentalni medicini.	SV3
Radiološka oprema so naprave in viri sevanja, ki se uporabljajo za izvedbo radiološkega posega.	ZVISJV-1
Radiološki inženir ali inženirka (radiološki inženir) je zdravstveni delavec z izobrazbo s področja radiološke tehnologije.	ZVISJV-1
Radiološki izredni dogodek je katero koli stanje, ki povzroči ali utegne povzročiti pomembnejše uhajanje radioaktivnih snovi v okolico.	JV9

Pojem	predpis
Radiološki poseg je vsak poseg, ki vključuje izpostavljenost pacientov ali drugih oseb ionizirajočim sevanjem v zdravstvene namene. Radiološki se uporablja za oznako radiodiagnostičnih, radioterapevtskih in intervencijskih posegov ali drugačno uporabo ionizirajočega sevanja za načrtovanje, vodenje in spremljanje zdravljenja.	ZVISJV-1
Radioterapevtski se uporablja za opredelitev radioterapije ali nuklearne medicine za terapevtske namene.	SV3
Radiotoksičnost je toksičnost zaradi ionizirajočega sevanja radionuklida in njegovih potomcev, ki se je vgradil v človekovo telo. Radiotoksičnost je povezana tako z radioaktivnimi lastnostmi radionuklida kot s fizikalnimi in kemičnimi lastnostmi elementa ter njegovo presnovo v telesu ali organu, v katerega se vgradi.	UV1
Radon je radionuklid Rn-222, in kjer je to primerno, njegovi potomci.	ZVISJV-1
Ravnanje so vse organizacijske in fizične aktivnosti, ki se izvajajo pri shranjevanju, premeščanju, predelavi, skladiščenju ali odlaganju radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva.	JV7
Ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom so vse organizacijske in fizične dejavnosti, ki se izvajajo pri shranjevanju, premeščanju, predelavi, skladiščenju ali odlaganju radioaktivnih odpadkov.	ZVISJV-1
Ravni izvzetja so aktivnosti ali specifične aktivnosti, ki jih določi pristojni organ ali so določene s predpisi in pri katerih ali pod katerimi vira sevanja ni treba priglasiti niti zanj dobiti dovoljenja za uporabo po tem zakonu.	ZVISJV-1
Ravni opustitve so aktivnosti, pri katerih ali pod katerimi se radioaktivne snovi ali materiali, izhajajoči iz izvajanja sevalne dejavnosti, ne obravnavajo več po tem zakonu.	ZVISJV-1
Razgradnja objekta so vsi ukrepi za prenehanje nadzora po določbah tega zakona nad jedrskim ali sevalnim objektom. Taka razgradnja vključuje postopke dekontaminacije in odstranitve objekta ali postopke demontaže ter odstranitve radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva iz objekta.	ZVISJV-1
Raziskovalni reaktor je jedrski reaktor, ki se uporablja predvsem za proizvodnjo in uporabo nevtronskega in ionizirajočega sevanja za raziskave, proizvodnjo radionuklidov ipd. Raziskovalni reaktor vsebuje reaktorsko sredico, eksperimentalne naprave in druge objekte, povezane z delovanjem reaktorja ali njegovih eksperimentalnih naprav.	JV5
Razširjena projektna nesreča je nesreča, ki jo povzročijo razširjeni projektni dogodki. Obsega razširjene projektne nesreče kategorije A in kategorije B.	JV5
Razširjene projektne osnove objekta opredeljujejo njegovo zmogljivost za preprečevanje nesprejemljivih radioloških posledic zaradi nesreč, težjih od tistih dogodkov, ki so podlaga za projektne osnove, ali vključujejo več odpovedi, kakor so predvidene pri projektih osnovah. Razširjene projektne osnove je treba pripraviti na podlagi inženirske ocene ter z determinističnimi in verjetnostnimi metodami, da se ugotovijo dodatni scenariji nesreč in načrtujejo praktične rešitve za njihovo preprečitev ali blaženje njihovih posledic.	ZVISJV-1
Razširjeni projektni dogodek je dogodek ali kombinacija dogodkov z izredno majhno verjetnostjo in težjimi posledicami od projektih dogodkov oziroma vključuje več odpovedi, kot so predpostavljene pri projektih osnovah jedrskega objekta. Obstajata dve kategoriji razširjenih projektih dogodkov: - razširjeni projektni dogodki kategorije A, pri katerih se lahko zagotovi preprečitev poškodbe goriva v reaktorju ali skladišču z izrabljenim gorivom; - razširjeni projektni dogodki kategorije B, za katere se predvideva težka poškodba goriva, ki presega projektno poškodbo goriva.	JV5, JV9
Referenčna dokumentacija je dokumentacija, na katero se sklicuje vsebina varnostnega poročila ali je bila podlaga za izdajo soglasja za gradnjo ali poskusno obratovanje ali izdajo dovoljenja za obratovanje, prenehanje obratovanja, razgradnjo sevalnega ali jedrskega objekta, v primeru odlagališča pa tudi za zaprtje.	JV5, JV9
Referenčna oseba je posameznik, ki prejme dozo, značilno za bolj izpostavljene posameznike iz rebevalstva, pri čemer niso upoštevane osebe s skrajnimi in redkimi navadami.	ZVISJV-1
Referenčna raven je raven učinkovite doze ali ekvivalentne doze ali specifične aktivnosti, ki se uporablja v primeru izpostavljenosti ob izrednem dogodku ali v primeru obstoječe izpostavljenosti. Referenčne ravni ne veljajo kot omejitve, ki se ne sme preseči. Kljub temu se lahko le v posebnih primerih dovolijo učinkovite in ekvivalentne doze ter specifične aktivnosti, ki so nad referenčnimi ravni.	ZVISJV-1
Registracija je poenostavljen postopek, s katerim pristojni organ dovoli izvajanje sevalne dejavnosti ali uporabo vira sevanja v skladu s predpisanimi pogoji.	ZVISJV-1
Remont e prekinitev proizvodnega procesa sevalnega ali jedrskega objekta zaradi menjave goriva, popravil oziroma vzdrževalnih del. Remont jedrske elektrarne se začne s prekinitvijo dobave elektrike v električno omrežje in konča s ponovno vzpostavitev te dobave.	JV9

Pojem	predpis
Rentgenska radiologija obsega rentgensko diagnostiko in intervencijske posege izvedene pod nadzorom rentgenske svetlobe.	SV3
Rudarska dela so dela, namenjena raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin ter opustitvi izkoriščanja in se glede na način in namen izvajanja razvrščajo na raziskovalna rudarska dela, rudarjenje in sanacijska rudarska dela.	JV5
S	
Sanacija kontaminiranega območja je odstranjevanje virov sevanja ali zmanjšanje njihove aktivnosti ali količine ali prekinitve poti izpostavljenosti ali zmanjšanje njihovega vpliva, da bi se izognili dozam, ki bi jih sicer lahko prejeli zaradi obstoječe izpostavljenosti, ali da bi te doze zmanjšali.	ZVISJV-1
Scenarij je predpostavljeni potek dogodkov v sevalnem ali jedrskem objektu (od začetnega dogodka prek odpovedi opreme in dejavnosti osebja do končnega stabilnega stanja objekta).	JV9
Scenarij normalnega razvoja odlagališča je pričakovana degradacija stanja objekta še dolgo po njegovem zaprtju zaradi naravnih procesov ali človeških posegov, ki temelji na ekstrapolaciji sedanjih razmer v prihodnost.	JV5
Scenarij spremenjenega razvoja odlagališča so neželeni dogodki oziroma stanje po zaprtju odlagališča, povzročeni z naravnimi vzroki ali pa so človeškega, živalskega ali rastlinskega izvora, ki pospešijo dolgoročno degradacijo odlagališča in migracijo radioaktivnih snovi ter povečajo sevanje (npr. nenamerni človeški vdor, vodne in mineralne vrtime, posledice učinkov tople grede, aktivacijo prelomov, globalne zaledenitve, odpoved tesnjenja objektov, migracijo z nastalimi plini).	JV5
Sevalna dejavnost je vsaka človekova dejavnost, ki lahko poveča izpostavljenost posameznikov ionizirajočemu sevanju zaradi vira sevanja, in se ta izpostavljenost obravnava kot načrtovana izpostavljenost. Za sevalno dejavnost se ne šteje izvajanje zaščitnih ukrepov in dejavnost, pri kateri so posamezniki izpostavljeni radonu v bivalnih prostorih.	ZVISJV-1
Sevalna varnost so ukrepi, s katerimi se doseže varna uporaba vira sevanja ali obratovanje objekta, preprečujejo izredni dogodki ali ublažijo posledice teh dogodkov ter s tem prispeva k zagotavljanju varstva okolja in varstva pred sevanji.	ZVISJV-1
Sevalne razmere so vse delovne razmere, ki vplivajo na izpostavljenost na delovnih mestih, zlasti hitrost doze in vrsta sevanja, kjer je to primerno, pa tudi: – koncentracija radionuklidov v zraku ter vrsta, fizikalna in kemična sestava radioaktivne snovi, – površinska kontaminacija ter vrsta, fizikalna in kemična sestava radioaktivne snovi.	SV8A
Sevalni objekt je: - objekt z virom sevanja ali več viri sevanja, ki so namenjeni obsevanju z ionizirajočimi sevanji in je zanje verjetno, da bi povzročili čezmerno izpostavljenost posameznikov iz prebivalstva; - objekt z odprtim virom sevanja ali več odprtimi viri sevanja, za katere je verjetno, da bi bila zaradi sproščanja radioaktivnih snovi v okolje izpostavljenost posameznikov iz prebivalstva čezmerna; - objekt, namenjen pridobivanju in predelavi jedrskih mineralnih surovin, in - odlagališče z rudarsko jalovino ali hidrometalurško jalovino, ki nastaja pri pridobivanju jedrskih surovin. Sevalni objekt lahko sestoji tudi iz več sevalnih objektov, če so funkcionalno povezani na istem geografsko zaokroženem območju in jih upravlja ena oseba.	ZVISJV-1
Shramba je prostor, v katerem lahko uporabnik shrani radioaktivne snovi, kadar jih ne uporablja, ali radioaktivne odpadke do njihove predaje izvajalcu storitev obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki.	JV2/SV2
Shramba je prostor, v katerem povzročitelj ali imetnik lahko začasno shranjuje radioaktivne odpadke do njihove predaje v skladišče ali izvajalcu javne službe.	JV7
Shranjevanje je hranjenje radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva v objektu, ki je primeren za njihovo skladiščenje, z namenom njihove odstranitve.	JV11
Sievert (Sv) je naziv za enoto ekvivalentne ali efektivne doze. En sievert je enak enemu joulu na kilogram: 1 Sv = 1 J/kg.	ZVISJV-1
Simulator je naprava za simulacijo procesov, ki se odziva na dejavnosti operaterja enako kakor pravi sistem. Za simulator jedrske elektrarne je oprema za krmiljenje in prikaz stanja podobna tisti v glavni komandni sobi jedrske elektrarne, simulacija pa poteka v realnem času. Oprema je povezana z računalnikom, ki simulira različna, s projektom predvidena obratovalna stanja.	JV4
Simulator je naprava, ki se odziva na dejavnosti operaterja enako kakor pravi sistem. Simulator jedrske elektrarne običajno vključuje komandno sobo v enakem merilu, kakor je prava komandna soba, programska oprema pa mora obsegati normalno obratovanje, nenormalno obratovanje in nesreče.	JV5, JV9

Pojem	predpis
Sistem vodenja sestoji iz medsebojno povezanih in prepletenih dejavnikov, ki omogočajo nemoteno in učinkovito delovanje organizacije. Vzpostavljajo politiko in cilje ter omogočajo, da so cilji učinkovito in uspešno doseženi. Sistem vodenja združuje vse zahteve glede varnosti, zdravja, okolja, fizičnega varovanja, kakovosti in gospodarnosti.	ZVISJV-1
Skladišče izrabljenega goriva je prostor ali objekt, kjer se začasno shranjuje izrabljeno jedrsko gorivo.	JV5, JV9
Skladišče je jedrski objekt, v katerem se za določeno časovno obdobje skladiščijo radioaktivni odpadki ali izrabljeno gorivo.	JV7
Skupinska doza je vsota doz, ki so jih ali bi jih lahko prejeli posamezniki določene skupine ljudi zaradi izpostavljenosti viru sevanja. Enota za skupinsko dozo je človek sievert.	ZVISJV-1
Skupinska učinkovita doza E_s je vsota učinkoviten doz E_i , ki so jih ali bi jih prejeli posamezniki določene populacije zaradi izpostavljenosti ionizirajočim sevanjem: $E_s = \sum_i E_i$ Enota za skupinsko dozo je človek sievert (čl·Sv).	UV2
Sledljivost je povezava merskega rezultata z referencami, običajno z nacionalnimi ali mednarodnimi standardi v nepretrgani verigi primerjav, ki imajo opredeljeno negotovost.	SV8A, JV10
Slikovni sprejemnik je detektor sevanja, s katerim zajamemo informacije za nastanek slike.	SV3
Smernice za obvladovanje težkih nesreč so pisni postopki z usmeritvami za operaterje za obvladovanje posledic teh nesreč.	JV5, JV9
Specialist ali specialistka medicinske fizike (specialist medicinske fizike) je magister medicinske fizike, ki je opravil specializacijo in specialistični izpit na enem od področij medicinske fizike.	ZVISJV-1
Specifična aktivnost je aktivnost snovi, deljena z maso ali prostornino snovi, enota je Bq/kg, Bq/m ³ ali Bq/l.	UV1
Specifična ekspozicijska doza je razmerje med absorbirano dozo na določeni razdalji od cevi in pretočenim nabojem skozi cev rentgenske naprave.	SV3
Specifična površinska kontaminacija je aktivnost, izražena v Bq na enoto površine.	JV7
Specifične metode so merilne metode za ugotavljanje aktivnosti posameznih radionuklidov, njihove vsebnosti ali koncentracije in se razlikujejo od nespecifičnih merilnih metod, na podlagi katerih se ugotavlja le skupna aktivnost.	JV10
Spektrometrija gama in-situ je hitra, neposredna metoda za oceno kontaminacije tal z gama sevalci (hitro zaznavanje radionuklidov v okolju). Detektor je usmerjen navzdol, praviloma nameščen 1 m nad površino, kar omogoča povprečenje po večji površini.	JV10
Splošna nevarnost je nesreča, ki vključuje dejanske ali neizogibne precejšnje poškodbe sredice ali njeno taljenje z možnostjo izgube celovitosti zadrževalnega hrama. Pričakuje se, da bodo radioaktivni izpusti zahtevali varnostne ukrepe, namenjene izogibanju ali zmanjšanju doz, ki jih prejme prebivalstvo, tudi daleč od lokacije objekta.	JV9
Sprememba v sevalnem ali jedrskem objektu je vsaka nameravana sprememba v zvezi z objektom ali načinom njegovega upravljanja ali njegovim obratovanjem, vključno z vzdrževalnimi deli, pregledovanjem, preskušanjem ali uvedbo tehnične, organizacijske ali druge spremembe v zvezi s temi deli.	JV5, JV9
SSK je kratica, ki označuje skupek sestavnih delov, sistemov in konstrukcij. Konstrukcije so pasivni deli, kakršni so zgradbe in ščiti. Sistem tvori več sestavnih delov, ki so sestavljeni tako, da opravljajo določeno (aktivno) nalogo. Med SSK se uvršča tudi programska oprema za instrumentacijo in regulacijo. Če je objekt skladišče ali odlagališče radioaktivnih odpadkov, se med SSK uvrščajo tudi paketi radioaktivnih odpadkov.	JV5, JV9
SSK, pomembne za varnost , zagotavljajo, da ob pričakovanih obratovalnih dogodkih in projektnih dogodkih niso presežene omejitve, določene v projektnih osnovah, in katerih napaka ali okvara lahko vodi do nehotene obsevanosti ali kontaminacije ljudi ali okolja.	JV5, JV9
Stalno strokovno usposabljanje je proces sistematičnega vzdrževanja, obnavljanja in izpopolnjevanja znanj in veščin po opravljenem začetnem usposabljanju, ko delavec že opravlja svoja dela in naloge. Stalno usposabljanje se opravlja v rednih časovnih presledkih.	JV4
Standardna listina je listina za nadzor pošiljk radioaktivnih odpadkov in izrabljenega jedrskega goriva iz Odločbe 2008/312/Euratom in je kot priloga sestavni del tega pravilnika.	JV11
Standardne metode so merilne metode, ki se izvajajo po metodah, ki so objavljene v nacionalnih ali mednarodnih standardih.	JV10

Pojem	predpis
Standardne vrednosti in razmerja pomenijo vrednosti in razmerja, priporočena v poglavjih 4 in 5 Publikacije Mednarodne komisije za varstvo pred sevanji št. 116 (International Commission on Radiological Protection, Publication 116, Conversion Coefficients for Radiological Protection Quantities for External Radiation Exposures, Published by Elsevier Ltd, 2010, ISBN 978-1-4557-2858-9; v nadaljnjem besedilu: ICRP 116) za oceno doz iz zunanje izpostavljenosti in v poglavju 1 Publikacije Mednarodne komisije za varstvo pred sevanji št. 119 (International Commission on Radiological Protection, Publication 119, Compendium of Dose Coefficients based on ICRP Publication 60, Published by Elsevier Ltd, 2012, ISBN 978-1-4557-5430-4; v nadaljnjem besedilu: ICRP 119) za oceno doz iz notranje obsevanosti.	UV2
Stanje objekta je obratovalno stanje sevalnega ali jedrskega objekta ali stanje nesreče. Obratovalno stanje se deli na normalno obratovanje sevalnega ali jedrskega objekta, ko ni odpovedi opreme ali kršenja obratovalnih postopkov, in nenormalno obratovanje, ko pride do okvare ali kršenja postopkov, vendar jedrska in sevalna varnost nista ogroženi. Med stanjem nesreče pride do ogrožanja jedrske in sevalne varnosti.	JV5 , JV9
Stanje varne zaustavitve reaktorja je stanje, v katerem je reaktor podkritičen in je zagotovljeno odvajanje zaostale toplote.	JV5
Stohastični učinki sevanja so statistično ugotovljive okvare zaradi spremenjenih lastnosti obsevanih celic, ki se lahko razmnožujejo. Stohastični učinki, kot so nastanek malignih rakov ali dednih posledic v genih, niso odvisni od doze in zanje prag nastanka ne obstaja, vendar je njihov nastanek verjetnejši pri višji dozi.	UV2 , JV9
Stopenjski pristop pomeni, da so procesi za zagotovitev ustrezne ravni analiz, dokumentacije in ukrepov sorazmerni s: <ul style="list-style-type: none"> - pomembnostjo za varnost, nadzor nad jedrskimi snovmi in za fizično varovanje, - velikostjo možnih nevarnosti, - fazo v življenjski dobi objekta, - načinom uporabe oziroma namembnostjo objekta, - značilnimi lastnostmi objekta, - pomembnostjo sevalnih in nesevalnih nevarnosti in drugimi ustreznimi dejavniki. 	JV5 , JV9
Stopnja nevarnosti je stopnja izrednega dogodka glede na stanje sevalnega ali jedrskega objekta. Stanje pomeni obratovalno sposobnost sistemov, stopnjo preseganja obratovalnih parametrov ipd. Vsaka razglasitev stopnje nevarnosti sproži ukrepe, ki jih je upravljavec objekta predhodno načrtoval.	ZVISJV-1
Strokovna usposobljenost je izkazano obvladovanje znanj in veščin, potrebnih za opravljanje določenih del in nalog.	JV4
Š	
Širše območje nadzorovane rabe je zunanji del območja omejene rabe prostora, v katerem so omejitve rabe prostora milejše.	UV3
Škoda za zdravje ljudi so klinično ugotovljivi škodljivi učinki ionizirajočih sevanj s tveganjem za zdravje ljudi ali njihovih potomcev in skrajšanjem njihovih življenj ali znižanjem kakovosti teh, ki se lahko pojavijo takoj ali z zakasnitvijo. Pri učinkih, ki se pojavijo z zakasnitvijo, škodo izrazimo z verjetnostjo za pojav teh učinkov in ne z gotovostjo njihove pojavnosti.	ZVISJV-1
Škoda za zdravje so klinično ugotovljivi škodljivi učinki ionizirajočega sevanja na posameznikih ali njihovih potomcih, ki se lahko pojavijo takoj ali po določenem času. Če gre za stohastične učinke sevanja, ki se lahko pojavijo šele po določenem času, škodo izrazimo z verjetnostjo pojavljanja teh učinkov.	SV3
Študent ali študentka (študent) je oseba, ki ne opravlja dela, vendar je v izobraževalni ustanovi ali pri drugem izvajalcu sevalne dejavnosti izpostavljena ionizirajočim sevanjem v okviru izobraževalnega procesa.	ZVISJV-1
T	
Tehnični podporni center so prostori in ustrezna podporna oprema na lokaciji ali blizu lokacije objekta, ki so na voljo osebju, ki zagotavlja tehnično podporo operaterjem in strokovnemu osebju ter vodenje obvladovanja izrednega dogodka na območju objekta.	JV5 , JV9
Temeljni vzrok je osnovni vzrok za dogodek, katerega odstranitev zagotavlja, da se ta dogodek ne ponovi.	JV9

Pojem	predpis
Težka nesreča je nesreča v jedrski elektrarni, raziskovalnem reaktorju ali skladišču izrabljenega goriva, ki glede svojih posledic presega razširjeno projektno nesrečo kategorije A in vodi k taljenju sredice ali izrabljenega goriva ter ogrožanju okolja oziroma lahko povzroči obsevanost ali kontaminacijo ljudi ali okolja. Do nje lahko pride zaradi večkratnih odpovedi, kot je izguba vseh vej varnostnih sistemov, ali zaradi izredno malo verjetnega dogodka, za katerega elektrarna ni projektirana.	JV5 , JV9
Tkivni utežni faktor w_T je delež ekvivalentne doze za posamezno tkivo ali organ T, ki se uporabi pri določanju efektivne doze in je brez enote.	UV2
Tlačna meja je fizična pregrada, ki ločuje dva tehnološka sistema, delujoča pod različnimi obratovalnima tlakoma. Običajno sestoji iz tlačnih posod, cevi, ventilov, cevnih in instrumentacijskih priključkov.	JV5 , JV9
Toron je radionuklid Rn-220, in kjer je to primerno, njegovi potomci.	ZVISJV-1
Trajna preselitev je preselitev ljudi in živali z radioaktivno kontaminiranega območja, ki ne predvideva vrnitve v nekaj letih.	UV2
Tranzit je prevoz pošiljk odpadnih kovin čez ozemlje Republike Slovenije iz držav članic EU v druge države članice EU ali v tretje države in iz tretjih držav v države članice EU.	UV11
Tranzit je vsak prenos radioaktivnih snovi ali jedrskih snovi preko območja Republike Slovenije.	ZVISJV-1
Tretja država ali država članica izvora sta tretja država ali država članica, iz katere se načrtuje ali izvede pošiljanje pošiljke.	JV11
Tretja država ali država članica tranzita je tretja država ali država članica, ki ni tretja država ali država članica izvora ali namembna tretja država ali država članica, preko ozemlja katere se načrtuje ali izvede pošiljanje pošiljke.	JV11
Tretja država je država, ki ni država članica Skupnosti.	JV11
Tveganje je zmnožek pričakovane pogostosti dogodka in posledic, ki bi nastale.	JV9
U	
Umerjanje (kalibracija) je niz operacij za ugotavljanje povezave med vrednostmi, ki jih kaže merilni instrument ali merilni sistem, oziroma vrednostmi, ki jih predstavlja opredmetena mera ali referenčni material, in pripadajočimi vrednostmi, realiziranimi z etaloni, pod določenimi pogoji.	SV8A
Uporabnik vira sevanja je pravna ali fizična oseba, ki mora skladno z zakonom, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost, pridobiti dovoljenje za uporabo vira sevanja ali vir sevanja vpisati v register virov sevanj.	JV2/SV2
Upravljavec ali upravljavka (upravljavec) je oseba, ki upravlja objekt in mora imeti odločbo o poskusnem obratovanju ali dovoljenje za obratovanje objekta. Če gre za rudarska dela, mora upravljavec imeti tudi rudarsko pravico po predpisih o rudarstvu.	ZVISJV-1
Uradna dozimetrija je sistem meritev osebnih doz (običajno s pasivnimi dozimetri), ki jih izvaja pooblaščen izvajalec dozimetrije ter so namenjene nadzoru izpostavljenosti in primerjavi z mejnim dozami.	SV5
Used je usedanje radioaktivnih delcev iz radioaktivnega oblaka zaradi teže ali spiranja s padavinami na tla in na preostale prizemne površine.	UV2
Usposabljanje je sistematično pridobivanje potrebnega znanja in spretnosti, dopolnilno k ustrezni izobrazbi za določena delovna mesta.	JV5
Ustrezna izobrazba je za določeno delovno mesto potrebna ali zahtevana stopnja in smer izobrazbe, ki jo delavec pridobi pri institucijah šolskega sistema.	JV4
Utežni faktor sevanja w_R je množitelj absorbirane doze $D_{T,R}$ za tkivo ali organ T, ki se uporabi pri določanju ekvivalentne doze in je brez enote. Vrednosti utežnega faktorja sevanja w_R so odvisne od vrste in kakovosti polja zunanega sevanja ali od vrste in kakovosti sevanja, ki ga oddajajo radionuklidi po vnosu.	UV2
Uvoz je vsak vnos iz tretjih držav na carinsko območje EU, razen tranzita.	ZVISJV-1
V	
Validacija je potrditev na podlagi stvarnega dokaza, da so bile izpolnjene zahteve za nameravano uporabo.	JV5 , JV9
Varno stanje je vsako stanje objekta (npr. zaustavitev, obratovanje ali mirovanje), v katerem so zagotovljene varnostne funkcije.	JV5 , JV9

Pojem	predpis
Varnost pred kritičnostjo je stanje, pri katerem je zagotovljeno, da ni mogoča samovzdrževana verižna jedrska cepitev.	JV5
Varnostna analiza je analiza varnosti jedrskega ali sevalnega objekta, izvedena na podlagi determinističnih ali verjetnostnih metod. Namen varnostne analize je preveriti projektne zasnove in spremembe jedrskega ali sevalnega objekta glede jedrske in sevalne varnosti in ugotoviti, ali je jedrski ali sevalni objekt načrtovan tako, da so zagotovljene zahteve v zvezi z mejnimi dozami za izpostavljenost ionizirajočim sevanjem in v zvezi z omejitvami za izpuste odpadnih radioaktivnih snovi v okolje v vsakem stanju jedrskega ali sevalnega objekta.	ZVISJV-1
Varnostna funkcija je učinek, ki mora biti dosežen, ali delo, ki mora biti opravljeno za zagotovitev sevalne oziroma jedrske varnosti. Za jedrski reaktor so varnostne funkcije naslednje: - nadzor reaktivnosti jedrskega goriva, - odvod toplote iz sredice in skladišča za izrabljeno gorivo, - zadrževanje radioaktivnih snovi in preprečitev njihovega nenadzorovanega širjenja v okolje.	JV5 , JV9
Varnostna klasifikacija je razvrščanje SSK glede na zahtevane varnostne funkcije za zagotovitev jedrske varnosti in razvrščanje v varnostne razrede varnostnih SSK glede na njihovo pomembnost za jedrsko varnost.	JV5
Varnostna kultura so značilnosti in vedenje v organizaciji ali pri posameznikih, ki namenjajo varstvu in varnosti največjo pozornost in jima dajejo prednost, ustrezno njuni pomembnosti. Za sevalno ali jedrsko področje se varnostna kultura nanaša na osebno zavzetost in odgovornost vseh vpletenih v katero koli dejavnost, ki vpliva na delovanje in varnost sevalnega ali jedrskega objekta. Ključni za varnostno kulturo so odprta izmenjava informacij, ki vključuje neomejeno obravnavo varnostnih in drugih z njimi povezanih vprašanj, preprečevanje samozadostnosti, predanost popolnosti, osebna in skupinska odgovornost in dvig ravni sevalne ali jedrske varnosti.	ZVISJV-1
Varnostna ocena je postopek, s katerim se podrobno oceni vpliv načrtovane spremembe na sevalno ali jedrsko varnost objekta.	JV9
Varnostna pregrada je fizična prepreka, ki ovira ali preprečuje gibanje ljudi, radioaktivnih snovi oziroma drugih pojavov (npr. ogenj, voda, izstrelki opreme) ali ščiti pred ionizirajočim sevanjem v sevalnem ali jedrskem objektu.	JV9
Varnostna rezerva je razlika med mejno vrednostjo parametra, pri kateri SSK odpove, in vrednostjo parametra, ki ga v postopku za pridobitev soglasja in dovoljenja za jedrske in sevalne objekte odobri Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost (v nadaljnjem besedilu: uprava).	JV5 , JV9
Varnostne meje so omejitve parametrov, ki se določijo glede na najbolj neugodne vrednosti parametrov z upoštevanjem varnostnih rezerv, pri katerih je še zagotovljeno varno stanje objekta.	JV5
Varnostni sistem je sistem, potreben za izvedbo varnostne funkcije, ki vključuje tudi podporne sisteme.	JV5
Varnostni zadržek je ugotovitev varnostnega preverjanja, ki izraža dvome o zanesljivosti in lojalnosti osebe, ki naj bi dobila dovoljenje za vstop v kontroliran objekt ali prostor, fizično nadzorovano ali vitalno območje in fizično nadzorovan ali vitalni prostor.	ZVISJV-1
Varnostno poročilo je dokument ali zbirka dokumentov, ki vsebuje ključne informacije o sevalnem ali jedrskem objektu, njegovih obratovalnih pogojih in omejitvah, njegovem vplivu na okolje, opis projekta, analizo možnih nezgod in ukrepe, ki so nujni za odpravo oziroma zmanjšanje nevarnosti za okolje, prebivalstvo in osebje objekta.	JV5 , JV9
Varnostno presejanje je postopek, s katerim se opravi prva presoja vpliva načrtovane spremembe na sevalno ali jedrsko varnost objekta.	JV9
Varnostno preverjanje osebe je poizvedba, ki jo pred izdajo dovoljenja za vstop v kontroliran objekt ali prostor, fizično nadzorovano ali vitalno območje in fizično nadzorovan ali vitalni prostor opravi delodajalec in upravljavec jedrskega objekta in katere namen je zbrati podatke o morebitnih varnostnih zadržkih.	ZVISJV-1
Varovalni sistem je sistem v sevalnem ali jedrskem objektu, ki nadzoruje stanje za varnost pomembnih parametrov in samodejno sproži zaščitne ukrepe ob prekoračitvi nastavljenih mejnih vrednosti.	JV5
Varovano območje lahko obsega kontrolirano območje, kontroliran objekt, kontroliran prostor, fizično nadzorovano območje, fizično nadzorovan objekt, vitalno območje in vitalni objekt.	ZVISJV-1
Varstvo pred sevanji so ukrepi, s katerimi se zagotavljata varstvo ljudi pred vplivi izpostavljenosti ionizirajočim sevanjem.	ZVISJV-1
Veliki zgodnji izpust je hitri, neovirani izpust cepitvenih produktov iz zadrževalnega hrama v zrak, ki se zgodi pred učinkovito izvedbo ukrepov za zmanjšanje posledic izrednega dogodka, tako da obstaja nevarnost vpliva na okolje in zdravje ljudi.	JV5 , JV9

Pojem	predpis
<p>Verjetnostne varnostne analize so analize zanesljivosti sistemov sevalnega ali jedrskega objekta, pri katerih se z uporabo verjetnostnih metod prepozna in ovrednoti obseg možnih vplivov na sevalno ali jedrsko varnost, kakršni so odpoved sestavnih delov in njihova nerazpoložljivost, človeške napake, negativni vplivi okolja, požari, poplave in potresi. Verjetnostne varnostne analize se razvrščajo na tri ravni, in sicer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z verjetnostnimi varnostnimi analizami prve ravni se določi zaporedje dogodkov, ki lahko poškodujejo sredico, ocenjuje pričakovano pogostost poškodbe sredice ter ugotavlja slabe in dobre strani varnostnih sistemov in postopkov, s katerimi se preprečuje to poškodbo; - z verjetnostnimi varnostnimi analizami druge ravni se določi načine, na katere radioaktivni izpusti iz sevalnega ali jedrskega objekta dosežejo okolje, oceni njihov obseg in pričakovano pogostost ter ugotavlja sorazmerno pomembnost ukrepov za preprečitev in omilitev teh izpustov; - z verjetnostnimi varnostnimi analizami tretje ravni se prepozna in ovrednoti posledice radioaktivnih izpustov na okolje in zdravje ljudi. 	JV5 , JV9
Vesoljsko plovilo je plovilo, ki ima na krovu enega ali več posameznikov in je namenjeno delovanju na nadmorski višini 100 km in več.	ZVISJV-1
Vir sevanja je vir, ki lahko povzroči izpostavljenost z oddajanjem ionizirajočih sevanj ali sproščanjem radioaktivnih materialov.	ZVISJV-1
Vir sevanja neznanega izvora je radioaktivni vir sevanja, ki ni izvzet iz nadzora in ni pod nadzorom pristojnega organa, ker nikoli ni bil pod takim nadzorom ali je bil zapuščen, izgubljen, založen, ukraden ali kako drugače prenesen novemu imetniku brez ustreznega dovoljenja.	ZVISJV-1
Vir sevanja s pomembno aktivnostjo je vir sevanja, ki vsebuje radionuklid, katerega aktivnost sodi v kategorijo 1 ali 2 iz tabele 5 Uredbe o sevalnih dejavnostih (Uradni list RS, št. 48/04 in 9/06).	JV12
Vir sevanja, ki se ne uporablja več , je vir sevanja, ki se je prenehal uporabljati ali se predvidoma ne bo več uporabljal za dejavnosti, za katere je bilo izdano dovoljenje, vendar zahteva nadaljnje varno ravnanje s stališča varstva pred sevanji.	JV2/SV2 , JV11
Visoko obogateni uran je uran, ki vsebuje U-235 ali U-233 ali oba, in sicer v takšni količini, da je delež vsote teh radionuklidov 20% ali več.	JV12
Visokoaktivni vir sevanja je zaprti vir sevanja, ki vsebuje radionuklid, katerega aktivnost je enaka ali večja kot aktivnost, določena v predpisu iz četrtega odstavka 21. člena tega zakona.	ZVISJV-1
Vitalno območje in vitalni objekt sta znotraj fizično nadzorovanega območja pod stalnim fizičnim in tehničnim nadzorom.	ZVISJV-1
Vnos je celotna aktivnost radionuklidov, ki pridejo v telo iz zunanjega okolja. Enota je becquerel.	UV2
Vnos je prevzem pošiljke odpadnih kovin, ki prihaja v Republiko Slovenijo iz države članice EU in ima carinski status Skupnostnega blaga.	UV11
Vodstvo je posameznik ali skupina posameznikov, ki ima pooblastila za vodenje celotnega sevalnega ali jedrskega objekta ali posamezne organizacijske enote v njem.	JV5 , JV9
Vplivno območje je tridimenzionalni prostor ob sevalnem ali jedrskem objektu, nad in pod njim, ki ga določajo dejavniki iz okolice, ki lahko vplivajo na objekt, ter do koder sežejo vplivi objekta na okolje.	JV5
Vrednotenje rezultatov je ocenjevanje kakovosti, popolnosti in zanesljivosti rezultatov meritev ter njihova interpretacija ali primerjava s sorodnimi rezultati, da se ugotovijo trendi, in ocena njihove ustreznosti za namen, za katerega so bili pridobljeni.	JV10
Vsebnik vira sevanja je skupek sestavnih delov, ki je namenjen zadrževanju radioaktivnega vira sevanja, ki ni sestavni del vira sevanja in je namenjen zaščiti vira sevanja med prevozom in ravnanjem z njim ter ima lahko nameščeno zaslonko za nadzorovano obsevanje.	JV2/SV2
Vzdrževanje je načrtovani proces, ki zagotavlja obnavljanje SSK zaradi ohranjanja njihove funkcionalnosti med celotno življenjsko dobo. Vzdrževanje je lahko prediktivno ali periodično. Prediktivno vzdrževanje se izvaja stalno ali občasno na podlagi opazovanja in spremljanja stanja SSK, pri čemer se z analizo poteka degradacije napove njihova odpoved. Periodično vzdrževanje pa je sestavljeno iz zamenjave delov, nadzora in preizkušanj, ki se izvajajo po vnaprej določenem programu (določeni cikli, časovni presledki, obratovalni časi ipd.), in lahko temelji na priporočilih proizvajalca opreme. Pri ugotovljenem odstopanju oziroma odpovedi SSK se v sklopu vzdrževanja opravijo popravilni ukrepi.	JV9
Vzorec je reprezentativni del zraka, padavin, vode, tal ali drugega materiala, ki se zaradi analize v danem obdobju odvzame na merilnem mestu. Vzorci so trenutni, zbirni in sestavljeni. Trenutni vzorec je enkratni odvzem vzorca radioaktivnega materiala ali snovi iz okolja. Zbirni vzorec je vzorec, ki je odvzet v znanem časovnem obdobju. Sestavljeni vzorec je zmes delnih vzorcev, odvzetih v znanem časovnem obdobju.	JV10

Z

Pojem	predpis
Začasna sprememba v sevalnem ali jedrskem objektu je vsaka sprememba, ki velja samo v določenem obdobju. Izvede se, če ni potrebe po stalni spremembi v objektu, lahko pa je tudi vmesna stopnja pri izvedbi stalne spremembe.	JV9
Začetno strokovno usposabljanje je proces sistematičnega pridobivanja potrebnih znanj in veščin pred začetkom samostojnega opravljanja del in nalog na delovnem mestu dopolnilno k ustrezni izobrazbi za določena delovna mesta.	JV4
Zagon je proces, s katerim se že zgrajeni objekt z vsemi SSK usposobi za obratovanje in preveri, ali so v skladu s projektom in projektnimi osnovami oziroma ali ustrezajo obratovalnim pogojem in omejitvam.	JV5
Zagotavljanje kakovosti so vse načrtovane in sistematično izvajane dejavnosti, s katerimi se zagotavlja sprejemljiva stopnja zaupanja, da so sestava, sistem, komponenta, postopek ali organizacija ukrepa varstva pred ionizirajočimi sevanji ali jedrske varnosti ali kateri koli njihov sestavni del izvedeni zadovoljivo in v skladu z dogovorjenimi standardi. Zagotavljanje kakovosti je eden od delov sistema vodenja in mora vsebovati tudi postopke preverjanja kakovosti.	ZVISJV-1
Zaklanjanje je zadrževanje ljudi v zaprtih prostorih ob izrednem dogodku za obdobje do nekaj dni, da se zmanjša izpostavljenost zaradi zunanje obsevanosti in vnosa.	UV2
Zaostala toplota je toplota, ki nastaja zaradi radioaktivnega razpada v radioaktivnih odpadkih ali izrabljenem gorivu.	JV7
Zaprta vir sevanja je radioaktivni vir sevanja, pri katerem je radioaktivni material stalno zaprt v posodi ali je vgrajen v trdni obliki, da se pri predvidenih pogojih uporabe prepreči razpršitev radioaktivnih snovi.	ZVISJV-1
Zaprta vir sevanja je zaprti vir kot je določen v Zakonu o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo) in po potrebi vključuje kapsulo, v kateri je spravljena radioaktivna snov, kot sestavni del vira.	JV11
Zaprtje odlagališča je dokončanje vseh ukrepov, ki jih je treba izvesti za zagotovitev dolgoročne varnosti odlagališča.	ZVISJV-1
Zaprto odlagališče je zaprto odlagališče radioaktivnih odpadkov, rudarske jalovine ali hidrometalurške jalovine, za katero morata biti zagotovljena dolgoročni nadzor in vzdrževanje po tem zakonu.	ZVISJV-1
Zaščitna sposobnost pomeni debelino snovi, s katero je zaščiten vir sevanja, in je praviloma podana z ekvivalentno debelino svınca (Pb) v milimetrih.	JV2/SV2
Zaščitni ukrep je ukrep, s katerim preprečimo deterministične učinke sevanja in zmanjšamo tveganje za stohastične učinke sevanja.	JV9
Zaščitni ukrepi so ukrepi, ki se izvedejo za preprečevanje ali zmanjševanje doz, ki bi bile sicer prisotne ob izrednem dogodku ali obstoječi izpostavljenosti. Med izrednimi dogodki ima pojem zaščitni ukrep enak pomen kot v zakonu, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Zaščitni ukrepi ne vključujejo sanacije kontaminiranih območij.	ZVISJV-1
Zdravnik, odgovoren za radiološki poseg je zdravnik oziroma doktor dentalne medicine, ki je pooblaščen, da prevzame klinično odgovornost za radiološki poseg.	SV3
Zmerne količine materiala so količine materiala, ki so velikostnega reda ene tone letno za posamezni objekt.	UV1
Zunanja obsevanost je učinek obsevanja, ki ga povzročajo ionizirajoča sevanja na organizem, kadar je vir sevanja zunaj telesa.	UV2
Zunanji delavec ali zunanja delavka (zunanji delavec) je vsak izpostavljen delavec, ki ni zaposlen pri izvajalcu sevalne dejavnosti, odgovornem za opazovana ali nadzorovana območja, vendar opravlja dejavnosti na teh območjih. Zunanji delavec je lahko tudi praktikant ali študent.	ZVISJV-1
Zunanji izvajalec je pravna ali fizična oseba, ki ima v skladu s tem zakonom obveznosti do zunanjega delavca.	ZVISJV-1
Zunanji podporni center je vnaprej določeni prostor zunaj območja lokacije sevalnega ali jedrskega objekta z opremo, podatkovnimi povezavami, zvezami, dokumentacijo in organizacijo, ki med izrednim dogodkom zagotavlja inženirsko, tehnično in logistično podporo izvajalcem intervencijskih ukrepov v objektu, usklajevanje z institucijami v okolju in podpornimi organizacijami, ocenjevanje radioloških posledic izrednega dogodka, priporočanje takojšnjih zaščitnih ukrepov za ogroženo prebivalstvo in obveščanje o statusu izrednega dogodka na območju lokacije objekta.	JV9